

ELEKTRONICKÝ PRŮVODCE INFORMACEMI Z EVROPSKÉ UNIE

**Příručka pro knihovníky a informační pracovníky
Část 1**

**Patrick O V E R Y
Jitka H R A D I L O V Á**

ÚVOD

Předkládaný text představuje překlad publikace *European information: a guide to official sources* jejímž autorem je *Patrick Overy*, akademický konzultant a informační specialista Univerzity v Exeteru ve Spojeném království. Publikaci vydala Evropská informační asociace v roce 2005. Překlad pořízený s laskavým souhlasem autora pro potřeby české odborné veřejnosti z řad knihovníků a informačních pracovníků, byl ve spolupráci s autorem aktualizován podle stavu k 31.12.2008, kdy vrcholil ratifikační proces nové tzv. Lisabonské smlouvy.

Text je určen všem, kteří se zajímají o informace týkající se institucí Evropské unie a jejich činnosti i evropské integrace obecně, a to jak tištěné, tak i online. Pro knihovnické potřeby je u seriálů a periodik uváděno ISSN tam, kde je k dispozici. U publikací jsou uváděny všechny vydavatelské údaje i ISBN. Není-li uvedeno jinak, je vydavatelem Úřad pro úřední tisky Evropských společenství v Lucemburku.

Citovány jsou oficiální dokumenty zveřejněné v Úředním věstníku Evropské unie, v edici dokumentů KOM a ve formě tiskových zpráv, které jsou převážně dostupné online v databázích popsanych v textu. Publikace starší, které nejsou dostupné on-line, se většinou nacházejí ve fondech Evropských dokumentačních středisek.

České názvy citovaných dokumentů a názvů rubrik webových stránek byly převzaty z oficiálních překladů EU uváděných na internetu.

Text je rozdělen do dvou částí.

První část, publikovaná v tomto čísle, obsahuje základní charakteristiku jednotlivých institucí a agentur Evropské unie a přehled jejich publikační produkce, s přímými odkazy na příslušné zdroje online. Dále přináší stručnou historii formování policejní a justiční spolupráce a společné zahraniční a bezpečnostní politiky tak, jak se odráží v činnosti zúčastněných institucí a v dokumentech Evropské unie, dostupných většinou online..

Závěr první části je věnován smlouvám a dohodám uzavřeným mezi členskými státy Evropské unie navzájem i s třetími zeměmi nebo mezinárodními organizacemi, s odkazy na prameny nebo s propojením online.

Druhá část mapuje legislativní proces a právní systém Evropské unie z hlediska vzniku a zveřejňování příslušných dokumentů. Podstatné místo v této části zaujímá přehled základních publikací a dokumentů a dále databází, webových stránek a portálů Evropské unie.

INSTITUCE EVROPSKÉ UNIE NA INTERNETU

RADA EVROPSKÉ UNIE

EVROPSKÁ RADA A PŘEDSEDNICTVÍ

EVROPSKÝ PARLAMENT

EVROPSKÁ KOMISE

EVROPSKÝ HOSPODÁŘSKÝ A SOCIÁLNÍ VÝBOR

VÝBOR REGIONŮ

ÚČETNÍ DVŮR

SOUDNÍ DVŮR

ADMINISTRATIVA

Evropský úřad pro výběr personálu (European Communities Personnel Selection Office EPSO)

OBČANSKÁ PRÁVA

Evropský veřejný ochránce práv

Evropský inspektor ochrany údajů (European Data Protection Supervisor)

FINANČNÍ INSTITUCE

Evropská investiční banka

Evropská banka pro obnovu a rozvoj

Evropský měnový institut

Evropská centrální banka

PUBLIKAČNÍ ČINNOST A INTERNETOVÁ PREZENTACE GENERÁLNÍCH ŘEDITELSTVÍ EVROPSKÉ KOMISE

VNITŘNÍ POLITIKY

Daně a cla

Energie a doprava

Hospodářská soutěž

Hospodářské a finanční věci

Informační společnost a media

Podniky a průmysl

Regionální politika

Rybolov

Vnitřní trh

Výzkum

Vzdělávání a kultura

Zaměstnanost, sociální věci a stejné příležitosti

Zdraví a ochrana spotřebitele

Zemědělství

VNĚJŠÍ VZTAHY

Rozšíření

Rozvoj

Vnější vztahy
Zahraniční obchod

FINANČNÍ DOHLED

Evropský úřad pro boj proti podvodům (European Anti-Fraud Office - OLAF)
Rozpočet

AGENTURY EVROPSKÉ UNIE

EVROPSKÁ AGENTURA PRO BEZPEČNOST A OCHRANU ZDRAVÍ PŘI PRÁCI (OSHA), Bilbao (Španělsko)

EVROPSKÁ AGENTURA PRO CHEMICKÉ LÁTKY (ECHA), Helsinky

EVROPSKÁ AGENTURA PRO LÉČIVA (EMEA), Londýn

EVROPSKÁ AGENTURA PRO ZÁKLADNÍ PRÁVA (FRA) dříve Evropské monitorovací středisko pro rasismus a xenofobii (EUMC), Vídeň

EVROPSKÁ AGENTURA PRO ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ (EEA), Kodaň

EVROPSKÁ NADACE ODBORNÉHO VZDĚLÁVÁNÍ (ETF), Turin, Itálie

EVROPSKÁ NADACE PRO ZLEPŠENÍ ŽIVOTNÍCH A PRACOVNÍCH PODMÍNEK (EUROFOUND), Loughlinstown, Irsko

EVROPSKÉ MONITOROVACÍ CENTRUM PRO DROGY A DROGOVOU ZÁVISLOST (EMCDDA), Lisabon

EVROPSKÉ STŘEDISKO PRO PREVENCI A KONTROLU NEMOCÍ (ECDC), Stockholm

EVROPSKÉ STŘEDISKO PRO ROZVOJ ODBORNÉHO VZDĚLÁVÁNÍ (CEDEFOP), Soluň, Řecko

EVROPSKÝ ÚŘAD PRO DOHLED NAD GNSS (GSA), Brusel

ODRŮDOVÝ ÚŘAD SPOLEČENSTVÍ (CPVO), Angers (Francie)

PŘEKLADATELSKÉ STŘEDISKO PRO ORGÁNY EVROPSKÉ UNIE (CDT), Lucemburk

ÚŘAD PRO HARMONIZACI VE VNITŘNÍM TRHU (ochranné známky a průmyslové vzory) (OHIM), Alicante, Španělsko

AGENTURY ZAMĚŘENÉ NA POSKYTOVÁNÍ POMOCI

EuropeAid –podpora rozvoje prostřednictvím spolupráce s mnoha partnery (AIDCO), Brusel

Evropská agentura pro obnovu (EAR), Soluň, Řecko

Humanitární úřad Evropského společenství (European Community Humanitarian Office (ECHO))

NOVÉ KONTROLNÍ A ŘÍDÍCÍ AGENTURY

Agentura Společenství pro kontrolu rybolovu (CFCA), Vigo, Španělsko

Evropská agentura pro bezpečnost sítí a informací (ENISA) Heraklion, Řecko

Evropská agentura pro leteckou bezpečnost (EASA), Kolín nad Rýnem, Německo

Evropská agentura pro námořní bezpečnost (EMSA), Lisabon

Evropská agentura pro železnice (ERA), Lille/Valenciennes, Francie

Evropský úřad pro bezpečnost potravin (EFSA), Parma, Itálie

AGENTURY SPADAJÍCÍ DO OBLASTI SPOLEČNÉ ZAHRANIČNÍ A BEZPEČNOSTNÍ POLITIKY

Evropská obranná agentura (EDA), Ixelles, Belgie
Satelitní středisko Evropské unie (EUSC), Torrejon, Španělsko
Ústav Evropské unie pro studium bezpečnosti (ISS-EU), Paříž

AGENTURY SPADAJÍCÍ DO OBLASTI POLICEJNÍ A JUSTIČNÍ SPOLUPRÁCE (viz kapitola Policejní a justiční spolupráce v trestních věcech)

Evropská agentura pro řízení operativní spolupráce na vnějších hranicích členských států EU (FRONTEX), Varšava
Evropská jednotka pro justiční spolupráci EUROJUST, Haag, Nizozemsko
Evropská policejní akademie (CEPOL), Hampshire, Spojené království
Evropský policejní úřad EUROPOL, Haag, Nizozemsko

VÝKONNÉ AGENTURY

Výkonná agentura pro konkurenceschopnost a inovace (EACI), Brusel
Evropská rada pro výzkum, Brusel
Výkonná agentura pro vzdělávání, kulturu a audiovizuální oblast (EACEA), Brusel
Výkonná agentura pro zdraví a spotřebitele (EAHC), Lucemburk

NAVŘHOVANÉ AGENTURY

Agentura pro spolupráci energetických regulačních orgánů (Agency for the Cooperation of Energy Regulators)
Evropský institut pro rovnost žen a mužů

POLICEJNÍ A JUSTIČNÍ SPOLUPRÁCE V TRESTNÍCH VĚCECH

SCHENGENSKÁ DOHODA

Prümská smlouva

ŘÍZENÍ PROVOZU NA HRANICÍCH

AZYLOVÁ A PŘISTĚHOVALECKÁ POLITIKA

POLICEJNÍ SPOLUPRÁCE

Europol

EVROPSKÉ SOUKROMÉ PRÁVO

PRÁVO ROZHODNÉ PRO SMLOUVY A ZÁVAZKY

SPOLUPRÁCE V SOUDNÍCH, OBČANSKOPRÁVNÍCH A TRESTNÍCH VĚCECH

ZÁKLADNÍ PRÁVA

Ochrana údajů

ZDROJE ONLINE

SPOLEČNÁ ZAHRANIČNÍ A BEZPEČNOSTNÍ POLITIKA

EVROPSKÁ POLITIKA SPOLUPRÁCE (EPS)

OD MAASTRICHTU K LISABONU

SPOLEČNÁ EVROPSKÁ BEZPEČNOSTNÍ A BRANNÁ POLITIKA (SEBOP)

BEZPEČNOSTNÍ VÝZKUM

ZAHRANIČNÍ POLITIKA

POLITIKA DOBRÉHO SOUSEDSTVÍ

DIPLOMATICKÁ ZASTOUPENÍ A SLUŽBY (EXTERNAL RELATIONS SERVICE)

*AGENTURY SOUVISEJÍCÍ SE SPOLEČNOU ZAHRANIČNÍ A BEZPEČNOSTNÍ
POLITIKOU*

VZTAHY S MEZINÁRODNÍMI ORGANIZACEMI

ZDROJE ONLINE

EVROPSKÉ SMLOUVY A DOHODY

SMLOUVY

MEZIVLÁDNÍ KONFERENCE

PŘÍSTUPOVÉ SMLOUVY

VZTAHY S OSTATNÍMI ZEMĚMI

Rozvojová spolupráce

Asociační dohody

Dohody o partnerství a spolupráci platí pro deset států bývalého Sovětského svazu.

VZTAHY S MEZINÁRODNÍMI ORGANIZACEMI

Rada Evropy

Evropské sdružení volného obchodu (ESVO)

Evropský hospodářský prostor (EHP)

Světová obchodní organizace (World Trade Organization - WTO)

INSTITUCE EVROPSKÉ UNIE NA INTERNETU

Evropská unie je založena na partnerství 27 států, které se dohodly sdílet své suverénní pravomoci v určitých přesně vymezených oblastech k dosažení společných ekonomických a humanitárních cílů. Tyto pravomoci jsou svěřeny řadě evropských institucí, které působí buď v rozhodovacím procesu Evropské unie, nebo monitorují její činnost a provádějí právní a hospodářskou politiku. Níže uvedený stručný přehled obsahuje jejich hlavní publikace a seznamuje s adresami jejich webových stránek. Podrobnější popis těchto stránek je uveden v Části 2 v kapitole „Databáze, webové stránky a portály EU“.

RADA EVROPSKÉ UNIE

<http://consilium.europa.eu>

Rada Evropské unie je hlavní rozhodovací orgán. Všeobecně je nazývána Rada ministrů a tento název se stane jejím názvem oficiálním, dojde-li k ratifikaci Lisabonské smlouvy. Složení Rady se liší v závislosti na předmětu jednání. Radu pak tvoří vždy ministři všech členských států stojící v čele příslušného resortu. Rada se schází v devíti konfiguracích :

- [Rada pro všeobecné záležitosti a vnější vztahy \(GAERC\)](#)
toto seskupení tvořené ministry zahraničních věcí projednává též otázky týkající se obranné a bezpečnostní politiky. Tyto otázky jsou projednávány na zvláštních zasedáních
- [Rada pro hospodářské a finanční věci \(ECOFIN\)](#)
projednává všechny otázky hospodářské politiky a společně s Evropským parlamentem odpovídá za přijímání rozpočtu Evropských společenství
- [Rada pro justici a vnitřní záležitosti \(JHA\)](#)
zahrnuje odpovědnost za realizaci Schengenské dohody a Policejní a soudní spolupráci v trestních věcech (PJC)
- [Rada pro zaměstnanost, sociální politiku, zdraví a záležitosti spotřebitele](#)
- [Rada pro konkurenceschopnost](#)
nahradila tři předchozí konfigurace: Vnitřní trh, průmysl a výzkum
- [Rada pro dopravu, telekomunikace a energetiku \(TTE\)](#)
- [Rada pro zemědělství a rybolov](#)
- [Rada pro životní prostředí](#)
- [Rada pro vzdělávání, mládež a kulturu \(EYC\)](#)

Tiskové zprávy ze zasedání Rady, které obsahují stručný obsah jednání a jména diskutujících, jsou k dispozici na webové stránce Rady pod volbou „*Rada (konfigurace Rady)*“.

Práce Rady je připravována a koordinována Výborem stálých zástupců (COREPER). Administrativní činnost provádí Generální sekretariát, který je rozdělen do 8 Generálních ředitelství; publikace vydává většinou Generální ředitelství F (Tisk, Komunikace, Protokol). Jednací řád Rady byl naposledy publikován v [Úř. věst. L 285, 16. října 2006](#)

Rada koordinuje hospodářskou politiku členských států a od roku 1998 vydává každoroční doporučení pod názvem *Hlavní směry hospodářské politiky*, které vychází jako samostatný tištěný dokument a též online prostřednictvím Rejstříku dokumentů. Rada rovněž zodpovídá za tzv. druhý a třetí pilíř EU: Společnou zahraniční a bezpečnostní politiku a Policejní a justiční spolupráci v trestních věcech.

Rada vydává velmi málo veřejně dostupných dokumentů, s výjimkou politických prohlášení nebo stanovisek v průběhu legislativního procesu. Rada pracuje na jediném přístupovém místě ke svým dokumentům ze všech oblastí s přímým propojením na texty zveřejněné v Úředním věstníku.

Pravidelné publikace :

Annual report on human rights (ISSN 1680-9742) od roku 1998/99

Council recommendation on the broad guidelines of the economic policies of the member states and of the Community. Luxembourg : OOEPEC, 1992- (ISSN 1616-2795; vychází též v Úředním věstníku)

Review of the Council's work vychází každý rok v angličtině od roku 1972. Prvních 19 vydání vyšlo ve francouzštině pod názvem *Aperçu des activités du Conseil*.

EVROPSKÁ RADA A PŘEDSEDNICTVÍ

Evropská rada (nesmí být zaměňována s [Radou Evropy](#), organizací, která existuje zcela mimo Evropskou unii) je vrcholná schůzka hlav vlád členských států, která vytyčuje hlavní politické směry Evropské unie v rámci každého půlročního Předsednictví. O pravidelných zasedáních Evropské rady bylo rozhodnuto na summitu v Dublinu v roce 1975. Od roku 2002 se většina zasedání koná v Bruselu v budově Justus Lipsius, která byla určena za sídlo Rady 22. deklarací připojenou ke Smlouvě z Nice. Závěry těchto zasedání, která se konají na závěr jednotlivých Předsednictví, jsou publikovány vždy v červnu a v prosinci v Bulletinu Evropských společenství/Evropské unie. Všechny závěry jsou též dostupné online, většinou ve formátu PDF.

Zasedání z let 1975-1994 v [Archivu evropské integrace](#)

Zasedání od roku 1985 na [webové stránce Evropského parlamentu](#)

Závěry všech zasedání od roku 1993 jsou na webové stránce Rady EU [Consilium](#)

V předsednictví Evropské unie se členské státy střídají každých 6 měsíců. Předsednictví představuje forum, na kterém se rozhoduje o vývoji Evropské unie v daném období. Stejně jako místo konání vrcholné schůzky identifikuje smlouvy, které zde byly podepsány (Maastrichtská smlouva, Amsterodamská smlouva), tak i jednotlivé směry politiky nesou název místa svého původu (Lisabonská strategie pro ekonomický vývoj, Kodaňská kritéria pro rozšíření, Maastrichtská kritéria pro měnovou unii, apod.) Od roku 1998 má každé Předsednictví vlastní webovou stránku jako prostředek prezentace své činnosti pro tisk a veřejnost. Některé z těchto webových stránek jsou stále dostupné prostřednictvím odkazů z hlavní stránky Rady.

Podle Lisabonské smlouvy, která byla podepsána v roce 2007, ale dosud neprošla ratifikací, bylo rozhodnuto, že pro oblast vnějších vztahů EU zvolí hlavy států a vlád místo hlavy vlády členského státu, který v danou dobu předsedá Evropské unii po dobu 6 měsíců, předsedu

Evropské rady. Tato funkce, která by byla spíše administrativní než výkonná, by byla vykonávána vždy po dobu dvou a půl roku s možností jednoho opakování.

EVROPSKÝ PARLAMENT

<http://europarl.europa.eu>

Evropský parlament vznikl v roce 1952 původně jako Společné shromáždění členských států, do kterého byli jednotliví členové jmenováni národními parlamenty. Později byl název změněn na Evropské parlamentní shromáždění a v roce 1962 na Evropský parlament. Přímé volby se konají až od roku 1979 každých pět let. Současné funkční období je šesté pro období 2004-2009.

Parlament působí na třech místech: měsíční plenární zasedání (trvajících týden), kterých se účastní všichni poslanci, se konají ve Štrasburku; zasedání parlamentních výborů a dodatečná plenární zasedání (dvoudenní) se konají v Bruselu; Generální sekretariát sídlí v Lucemburku. Přesto, že toto uspořádání bylo často kritizováno a požadována jeho racionalizace, k žádným změnám v tomto směru dosud nedošlo.

Parlamentní výbory

<http://www.europarl.europa.eu/activities/committees.do?language=CS>

Stejně jako ve většině národních parlamentů velká část činnosti se odehrává v parlamentních výborech. V současné době existují v Evropském parlamentu následující výbory (jsou uvedeny včetně akronymů, které slouží k jejich obecné identifikaci)

- [Zemědělství a rozvoj venkova \(AGRI\)](#)
- [Rozpočtová kontrola \(CONT\)](#)
- [Rozpočet \(BUDG\)](#)
- [Občanské svobody, spravedlnost a vnitřní věci](#)
[Občanské svobody, spravedlnost a vnitřní věci \(LIBE\)](#)
- [Ústavní záležitosti \(AFCO\)](#)
- [Kultura a vzdělávání \(CULT\)](#)
- [Rozvoj \(DEVE\)](#)
- [Hospodářství a měna \(ECON\)](#)
- [Zaměstnanost a sociální věci \(EMPL\)](#)
- [Životní prostředí, veřejné zdraví a bezpečnost potravin \(ENVI\)](#)
- [Rybářství \(PECH\)](#)
- [Zahraniční věci \(AFET\)](#)
- [Průmysl, výzkum a energetika \(ITRE\)](#)
- [Vnitřní trh a ochrana spotřebitelů \(IMCO\)](#)
- [Mezinárodní obchod \(INTA\)](#)
- [Právní záležitosti \(JURI\)](#)
- [Petice \(PETI\)](#)
- [Regionální rozvoj \(REGI\)](#)
- [Doprava a cestovní ruch \(TRAN\)](#)
- [Práva žen a rovnost pohlaví \(FEMM\)](#)

Legislativní návrhy jsou nejprve předloženy Evropskou komisí Evropskému parlamentu, kde jsou projednávány nejméně v jednom z těchto výborů. Každý výbor jmenuje jednoho ze svých členů jako raportéra nebo mluvčího, jehož úkolem je vypracovat zprávu o tomto legislativním návrhu, o které se potom jedná a hlasuje v Parlamentu. Všechny informace, které se týkají práce výborů, lze nalézt na jejich webových stránkách, které jsou dostupné z hlavní stránky Evropského parlamentu pod volbou „Činnosti/Výbory“. Jsou zde schválené zprávy, dokumenty zpracované Ředitelstvím pro výzkum a dokumentaci a také programy zasedání a další informace. Jsou zřizovány též prozatímní výbory k projednávání mimořádných problémů, jako je např. výskyt slintavky a kulhavky. Dokumenty těchto výborů jsou dostupné na speciálních webových stránkách.

Plenární zasedání

Na každém plenárním zasedání jsou Parlamentu předkládány zprávy, stanoviska a návrhy rezolucí a Parlament o nich jedná a hlasuje. Do roku 1999 vycházely záznamy těchto měsíčních zasedání Parlamentu jako zvláštní vydání Úředního věstníku řady C. Od tohoto data se staly součástí elektronické verze Úředního věstníku (OJ C E) (viz Část 2 - Publikační činnost EU). Jsou zde uváděny zápisy z jednání, včetně jmen diskutujících poslanců, podrobnosti o hlasování a texty schválených dokumentů. Zápisy ze zasedání jsou publikovány přibližně do 6 měsíců. Interpelace vyžadující písemnou odpověď jsou publikovány stejným způsobem, ale s menším zpožděním. V této elektronické podobě jsou vyhledatelné na webové stránce Evropského parlamentu i na legislativním portálu EUR-Lex (viz Část 2 - Databáze, webové stránky a portály EU).

Texty parlamentních rozprav a zpráv vycházely původně jako Annex k Úřednímu věstníku [ISSN 0378/5041]. Od roku 1986 do roku 1998 vyšly obě řady dokumentů na mikrofiších; v současné době jsou publikovány pouze elektronicky [v databázi Evropského parlamentu](#) a na legislativním portálu EUR-Lex jako [Parlamentní interpelace](#).

Zprávy parlamentních výborů

Zprávy parlamentních výborů jsou uváděny pod jménem příslušného raportéra. Zprávy za páté a šesté funkční období (1999-2004; 2004-2009) a část čtvrtého období (1996-1999) jsou v současné době publikovány online na webu Evropského parlamentu v sekci ["Výbory"](#).

Klasifikace dokumentů Evropského parlamentu

Dokumenty ze zasedání jsou označovány těmito kategoriemi :

Řada A: Zprávy a doporučení

Řada B: Rezoluce a ústní interpelace

Řada C: Dokumenty jiných institucí

Interpelace jsou označovány kódy O (ústní), E (písemné) nebo H (Doby vyhrazené pro otázky), za kterými následuje pořadové číslo řady a rok, ve kterém byla interpelace podána.

Schválené dokumenty (včetně rezolucí) jsou označovány TA.

Citace těchto dokumentů obsahuje zpravidla označení funkčního období a pořadové číslo včetně roku např. A5-0273/2001.

Všechny dokumenty Evropského parlamentu dostávají zároveň identifikační číslo začínající označením PE.

Výzkumné studie

Výzkumné studie byly vydávány v řadě *Working papers* Generálním ředitelstvím IV pro výzkum a dokumentaci do května 2004. Zkratky použité v citacích se většinou shodují se zkratkami užívanými parlamentními výbory. Kompletní katalog těchto studií v angličtině a francouzštině od roku 1997 je dostupný [online](#).

Nové studie je možno nalézt na parlamentním webu pod volbou "[Činnosti](#)".

Od roku 1979 vydává Evropský parlament rovněž tzv. *Factsheets* v nejrůznějších formách. Veřejně dostupné však jsou pouze od roku 1987 (3. vyd.). 9. vyd. bylo v 11 oficiálních jazycích vydáno pouze na CD-ROM. [Factsheets on the European Union. Luxembourg: OOPEC, 2000 [ISBN 92-823-1344-1]. Od roku 2002 jsou Factsheets publikovány pouze [online](#).

STOA (Scientific and Technological Options Assessment Unit) zpracovává zprávy v širokém spektru témat a zveřejňuje je [online](#).

Politické strany

Současný Evropský parlament má 785 členů.

Většina poslanců patří do skupin, které odpovídají politickým stranám v jednotlivých členských státech.

Skupiny jsou následující :

[EPP-ED](#) (278) Skupina Evropské lidové strany (Evropských demokratů) a křesťanských demokratů

[PES](#) (217) Skupina demokratů

[ALDE](#) (104) liberálů a demokratů pro Evropu

[GREENS/EFA](#) (42) Skupina Zelených/Evropské svobodné aliance

[UEN](#) (44) Skupina Unie pro Evropu národů

[GUE/NGL](#) (41) Skupina konfederace sjednocené evropské levice a Severské zelené levice

[ID](#) (24) Skupina nezávislých/demokracie (euroskeptické)

[ITS](#) (23) – Skupina identita, tradice, suverenita (nacionalisté)

Skupina neřazených (14)

Z těchto politických seskupení vykazuje publikační činnost pouze EPP. Všechna hlavní seskupení mají vlastní webové stránky pro diskusní fórum, zpravodaj, atd. dostupné přes [Politické skupiny online](#)

Vazby na národní parlamenty

[Evropské středisko pro parlamentní výzkum a dokumentaci \(The European Centre for Parliamentary Research and Documentation – ECPRD\)](#) výzkumných útvarů působících po celé Evropě pod záštitou Evropského parlamentu a Rady Evropy. Od svého založení v roce 1977 vydalo toto středisko řadu srovnávacích studií parlamentních postupů a kromě

toho buduje databázi IPEX (Interparliamentary EU Information Exchange) (viz Část 2 - Databáze, webové stránky a portály EU).

COSAC (Conference of Community and European Affairs Committees of Parliaments of the European Union) francouzský akronym názvu Conférence des organes spécialisés dans les affaires communautaires et européennes des parlements de l'Union européenne) je fórum, na kterém se poslanci národních parlamentů členských států dvakrát ročně setkávají, většinou v zemi, která v té době předsedá EU. Webová stránka této konference zpřístupňuje informace v angličtině a francouzštině.

EVROPSKÁ KOMISE **<http://ec.europa.eu>**

Komise Evropských společenství, dnes obecně nazývaná Evropská komise, je hlavním výkonným orgánem Evropské unie. Je rozdělena do generálních ředitelství (GŘ), která odpovídají ministerstvům národních vlád. Tato GŘ spadají do kompetence 27 komisařů (někteří mají více než jedno portfolio) a jsou odpovědná předsedovi Evropské komise. Podle Lisabonské smlouvy by měl být počet komisařů omezen od roku 2014 na 18 (což představuje dvě třetiny 27 členů Evropské unie) s tím, že členské státy by vysílaly své komisaře na rotačním principu.

Komisaři jsou jmenováni vládami svých států a jejich působení v Evropské komisi musí schválit Parlament. Ten však nemůže odmítnout jednotlivé komisaře, ale pouze Komisi jako celek. To se doposud stalo dvakrát: v roce 1999 a 2004. Komise a její předseda jsou jmenováni na dobu pěti let.

Reforma Komise vedla k zavedení nových zaměstnaneckých pravidel a nového jednacího řádu. Archiv dokumentů do září 2004 viz **[Reforma evropské veřejné správy](#)**

Ústřední správu Evropské komise vykonává Generální sekretariát, který je zodpovědný za vydávání základních publikací, jako je *Souhrnná zpráva o činnosti EU (General report on the activities of the European Union)* a *Zpravodaj EU (Bulletin of the EU)*, a za vztahy s ostatními institucemi Evropské unie.

Většinu oficiálních publikací Evropské unie připravují jednotlivá GŘ buď vlastními personálními kapacitami, nebo externími konzultanty v případě specializovaných zpráv. Podrobná bibliografie je uvedena v kapitole Publikační činnost a internetová prezentace jednotlivých GŘ Evropské komise. Až do reformy Evropské komise v roce 2000, kterou provedl její tehdejší předseda Romano Prodi, existovalo 24 GŘ označených římskými číslicemi I-XXIV; reformou byla čísla vypuštěna a nahrazena názvy. K rychlé identifikaci jsou používány akronymy jako např. ECFIN (Economic and Financial Affairs).

Odborní poradci

Velké množství hlavních zpráv týkajících se evropských záležitostí připravují skupiny poradců, nebo Skupiny expertů na vysoké úrovni (High Level Groups of Experts), které jsou často vytvořeny pouze pro účely jedné zprávy. V některých případech jsou tyto zprávy zveřejněny jako oficiální dokumenty, i když často pouze online. Jako většina oficiálních zpráv jsou uváděny pod jménem vedoucího příslušné skupiny, což je někdy zavádějící, vzhledem k tomu, že pod jedním jménem může být zveřejněno několik zpráv. To se stalo např.

v případě Jacquesa Delorse a Wima Koka. V Prodiho Komisi byla rovněž vytvořena Skupina politických poradců, která slouží předsedovi Komise. Zprávy těchto poradenských skupin jsou [archivovány](#)

EVROPSKÝ HOSPODÁŘSKÝ A SOCIÁLNÍ VÝBOR

http://eesc.europa.eu/index_cs.asp

Evropský hospodářský a sociální výbor (EHSV) je poradní orgán ustavený Smlouvou o Evropském společenství s cílem zastupovat zájmy hospodářských a sociálních organizací třech typů: zaměstnavatelských, zaměstnaneckých (odborů) a nejrůznějších zájmových skupin. Všechny legislativní návrhy v těchto oblastech jsou předkládány výboru k vyjádření stanoviska. Tato stanoviska týkající se většinou fungování vnitřního trhu jsou schvalována na měsíčních zasedáních. Výbor rovněž z vlastní iniciativy vydává některá stanoviska, která se legislativních návrhů netýkají. Tato stanoviska vycházela jako samostatné dokumenty označované CES + rok. Později byla publikována v konečné verzi v Úředním věstníku řadě C v rubrice „Návrhy“. Od roku 2003 vycházejí stanoviska EHSV v elektronické řadě C E Úředního věstníku. Webová stránka EHSV umožňuje vyhledávat v archivu stanovisek a stahovat je ve formě dokumentu word.

VÝBOR REGIONŮ

<http://cor.europa.eu>

Výbor regionů (VR) byl ustaven Maastrichtskou smlouvou s cílem zabývat se otázkou subsidiarity, v rámci které bylo dohodnuto, že rozhodování o některých otázkách může být učiněno lépe na místní nebo regionální úrovni. Výbor má 344 členy jmenované Radou po konzultaci s vládami členských států, vybraných z místních a regionálních úřadů těchto států. VR zpracovává stanoviska a rezoluce o legislativních návrzích, které mají přímý dopad na regiony (životní prostředí, regionální ekonomika, vzdělávání, atd.), i stanoviska z vlastní iniciativy. Tato stanoviska vycházela jako samostatné dokumenty označované COR + rok. Později byla publikována v konečné verzi v Úředním věstníku, řadě C v rubrice „Návrhy“. V roce 2003 bylo rozhodnuto ukončit vydávání stanovisek v tištěné formě a přejít pouze na elektronickou verzi. Rostoucí počet studií týkajících se většinou místních samospráv v EU a kandidátských zemích vydává VR jak v tištěné podobě, tak i online. Webová stránka VR poskytuje informace ve 23 úředních jazycích a umožňuje přístup do databáze TOAD (Transfer of Administrative Documents), která obsahuje pracovní dokumenty týkající se činnosti VR.

Od roku 1996 vychází též *Regions & cities of Europe: newsletter of the Committee of the Regions* [ISSN 1681-3235].

ÚČETNÍ DVŮR

<http://eca.europa.eu>

Účetní dvůr vznikl v roce 1975 s cílem dohlížet na finanční účetnictví evropských institucí a agentur a svou činnost zahájil v roce 1977. Vydává každoročně [výroční zprávu za uplynulý finanční rok](#), která vychází v Úředním věstníku, řadě C. Tyto zprávy jsou též od roku 1998 dostupné online (zpráva za rok 1997). V roce 1998 byl též zveřejněn bibliografický soupis

všech zpráv od roku 1978. Účetní dvůr zpřístupňuje také soupis stanovisek a zvláštních zpráv o programech a politikách Evropského společenství s možností vyhledávání.

SOUDNÍ DVŮR

<http://curia.europa.eu/cs/transitpage.htm>

Soudní dvůr byl vytvořen v Lucemburku v roce 1952 v rámci Smlouvy o založení Evropského společenství uhlí a oceli. Jeho úkolem je zajišťovat správný výklad práva Evropských společenství, včetně zakládajících smluv.

Zprávy o všech soudních případech jsou publikovány v řadě *Sbírka rozhodnutí Evropského soudního dvora (Reports of cases before the Court)* [ISSN 0378/759; 1959-89] obecně citované jako ECR (European Court Reports). Po vytvoření Soudu prvního stupně v roce 1989 se název této řady změnil na *Reports of cases before the Court of Justice and the Court of First Instance* [ISSN 1022/842X].

Každá zpráva se skládá ze dvou částí: ze stanoviska Generálního advokáta k případu a z rozsudku soudu. Vzhledem k tomu, že je jednacím jazykem soudu francouzština, je francouzský text uváděn na prvním místě (*Recueil de la jurisprudence de la Cour de Justice*). Zprávy vycházejí ve všech oficiálních jazycích, ale s velikým zpožděním (v současné době asi dvouletým) pro velkou náročnost překladů. K překonání této časové prodlevy si mohou zájemci (včetně některých EDS) zajistit zaslání tzv. „stencils“, předběžných verzí překladů, které jsou též dostupné na webové stránce soudu. Od roku 1994 jsou soudní případy zaměstnanců institucí EU, které řeší Soud prvního stupně, publikovány odděleně pod názvem *Reports of European Community Staff Cases* (ECR-SC). Tyto zprávy jsou vydávány pouze v jazyce slyšení a ve formě volných listů nebo online. Od roku 2005 vycházejí rovněž v českém překladu pod názvem *Sbírka rozhodnutí – veřejná služba*.

Týdenní shrnutí stanovisek a rozsudků byla v letech 1984-2005 publikována ve zpravodaji *Proceedings of the Court of Justice* (dostupném online od roku 1997). *Index A-Z : numerical and alphabetical index of cases before the Court of Justice of the European Communities since 1953* je každoročně vydáván od roku 1991, ale původně pouze pro potřeby Soudu. Představuje nejuplněnější tištěný soupis judikatury Evropského soudního dvora. Rejstřík soudních případů předložených Evropskému soudnímu dvoru je publikován v pravidelných intervalech v řadě C Úředního věstníku se shrnutím příslušných právních podkladů.

Periodicky vycházející *Notes: références des notes de doctrine aux arrêts de la Cour de justice et du Tribunal de première instance des Communautés européennes (Komentáře právní nauky k rozsudkům Evropského soudního dvora a Soudu prvního stupně)* představují bibliografii článků týkajících se konkrétních rozsudků Evropského soudního dvora, publikovaných v právnických časopisech po celém světě. Bibliografie vychází ve francouzštině pravidelně každý rok od roku 1996. Obě výše zmíněné publikace (Index a Notes) jsou též dostupné online na webové stránce Soudu (viz Část 2 - Databáze, webové stránky a portály EU).

Knihovna Soudního dvora vydala souhrnnou bibliografii evropského soudnictví za léta 1965-1968 po názvem *Bibliographie de jurisprudence européenne* a od roku 1986 vydává každoročně *Bibliographie juridique de l'intégration européenne* (Legal bibliography of European integration) [ISSN 1680-8304]. Přehled činnosti Soudu (Synopsis of the work of the

Court of Justice of the European Communities (and record of formal sitting) za léta 1969-1994 je publikován jako součást Výroční zprávy od roku 1995 [ISSN 1680-8304].

Répertoire de jurisprudence communautaire (Digest of Community case-law) byl publikován v letech 1982-1987 ve formě volných listů, ale od té doby je dostupný pouze ve francouzštině na webové stránce Curia. Představuje soubor shrnutí vybraných důležitých rozsudků utříděných do 7 skupin: Právní řád Evropských společenství, Evropské společenství, Evropské společenství uhlí a oceli, Evropské společenství pro atomovou energii, Bruselská konvence, Evropská veřejná služba a Evropská unie. Text je sice ve francouzštině, ale prostřednictvím odkazů je možno získat plný text v databázi EUR-Lex ve všech úředních jazycích.

ADMINISTRATIVA

Evropský úřad pro výběr personálu (European Communities Personnel Selection Office (EPSO))

<http://epso.europa.eu>

Úřad vznikl v roce 2002 a jeho posláním je organizovat konkurzy s cílem vybírat vysoce kvalifikované pracovníky do všech institucí Evropské unie. Na své webové stránce zveřejňuje informace (v angličtině, francouzštině a němčině) o všech aspektech profesionální kariéry v evropských institucích, včetně možnosti vyhledávání všech probíhajících i plánovaných konkurzů. Ačkoliv je v současné době ještě nutno v mnoha případech podávat přihlášku do konkurzu na úředním formuláři zveřejněném v Úředním věstníku (řada C A) v tištěné podobě, směřuje vývoj k formám online. Úřad hodlá rovněž provozovat novou [Evropskou správní školu](#), která bude poskytovat odbornou přípravu úředníkům evropských institucí.

OBČANSKÁ PRÁVA

Evropský veřejný ochránce práv

<http://ombudsman.europa.eu>

Funkce veřejného ochránce práv byla zřízena Maastrichtskou smlouvou v roce 1992, ale první veřejný ochránce práv, Jacob Soederman, nastoupil do svého úřadu až v roce 1995. V roce 2003 byl vystřídán současným veřejným ochráncem práv Nikoforosem Diamandourose. Veřejný ochránce práv je jmenován na dobu pěti let s možností opakování a jeho úkolem je informovat Petiční výbor Evropského parlamentu o stížnostech, které vznášejí evropští občané na špatnou činnost institucí Evropské unie. Výroční zprávy (od roku 1995) jsou zveřejňovány v Úředním věstníku, řadě C, i jako samostatné dokumenty [ISSN 1680-3787]. Dostupné jsou též online. Oficiální webová stránka obsahuje informace ve všech 23 jazycích a přináší rozhodnutí a doporučení Ombudsmana (pouze v angličtině). Užitečné jsou odkazy na webové stránky všech národních ombudsmanů v členských státech Evropské unie. Stránka rovněž obsahuje rozsáhlou bibliografii knih, článků a dalších prací o činnosti Evropského Ombudsmana. Od roku 2003 rovněž vychází zpravodaj *Ombudsmen in Europe* [ISSN 1725-6062].

Evropský inspektor ochrany údajů (European Data Protection Supervisor)

<http://edps.europa.eu>

Nezávislý kontrolní úřad dohlížející na legislativní zabezpečení ochrany údajů ze strany institucí EU byl zřízen Nařízením (EC) 45/2001. Úřad sídlí v Bruselu a první inspektor byl jmenován v prosinci 2003. Výroční zprávy pod názvem *Annual reports on the situation regarding the protection of individuals with regard to the processing of personal data and privacy in the European Union and in the third countries* jsou vydávány již od roku 1997. Více informací o ochraně dat v Evropské komisi, včetně těchto zpráv, viz [Svoboda, bezpečnost a spravedlnost](#)

FINANČNÍ INSTITUCE

Evropská investiční banka

<http://eib.europa.eu>

Evropská investiční banka (EIB) je nezávislý orgán, který zajišťuje financování kapitálových projektů v Evropské unii a v zemích, které se ucházejí o členství v Evropské unii. Zajišťuje též financování rozvojové pomoci partnerským zemím. Spíše než půjčky poskytuje grantovou pomoc ekonomicky slabým regionům na celém území Evropské unie na podporu jejich rozvoje. V roce 1994 byl založen Evropský investiční fond, který poskytuje rizikový kapitál pro podnikání v členských státech a také bankovní záruky na jeho financování. Od svého založení v roce 1958 vydává EIB pravidelné výroční zprávy. Od roku 2000 obsahují tyto zprávy činnost Skupiny Evropské investiční banky a skládají se z finančních zpráv a zpráv o činnosti (*Financial reports* a *Activity reports*). Součástí těchto zpráv je též CD-ROM s podrobnými číselnými údaji [ISSN 0071-2868]

Evropská banka pro obnovu a rozvoj

<http://www.ebrd.com>

Banka byla založena v roce 1991 s cílem poskytovat investiční prostředky státům bývalého sovětského bloku jako pomoc při budování tržní ekonomiky. Banku vlastní 60 zemí a dvě mezivládní instituce, Evropské společenství a Evropská investiční banka. Výroční zprávy vycházejí od roku 1991 a jsou dostupné online. Vychází rovněž časopis *Law in transition* [ISSN 683-9161], který je hlavním zdrojem informací o právních změnách ve východní Evropě. Všechna vydání je možno stahovat. Publikace jsou vydávány v angličtině a ruštině.

Evropský měnový institut

Evropský měnový institut měl své sídlo ve Frankfurtu nad Mohanem. V letech 1994-1997 vydával výroční zprávy [ISSN 1024-560x]. V roce 1997 byl nahrazen nově vzniklou Evropskou centrální bankou.

Evropská centrální banka

<http://www.ecb.int>

Evropská centrální banka (ECB) zodpovídá za měnovou politiku v eurozóně a je též centrem Evropského systému centrálních bank, který zahrnuje ty státy, které dosud nepřijaly euro.

Všech 16 států eurozóny musí dodržovat konvergenční kritéria k udržení cenové stability. Konvergenční zprávy byly publikovány v letech 2000-2002. Od roku 1998 vydává ECB pravidelné výroční zprávy [ISSN 1561-4573] a velké množství zvláštních zpráv, všechny dostupné online. Od roku 1999 vydává rovněž obsáhlý *Monthly bulletin* v angličtině [ISSN 1561-0136] s podrobnými statistickými údaji.

PUBLIKAČNÍ ČINNOST A INTERNETOVÁ PREZENTACE GENERÁLNÍCH ŘEDITELSTVÍ EVROPSKÉ KOMISE

Vedle Generálního sekretariátu Evropské komise, který vydává všeobecné publikace a informace o politikách a činnosti Evropské komise, poskytují jednotlivá Generální ředitelství (GŘ) specializované informace různých typů.

Poté, co byla v roce 1999 spuštěna nová verze serveru EUROPA v souvislosti s reorganizací Evropské komise, začala být uplatňována i promyšlenější politika týkající se prezentace informací s tím, že značná část informací byla vydávána i v tištěné formě. Webové stránky všech GŘ mají zpravodajskou sekci, která přináší nejnovější informace z oblasti spadající do kompetence daného GŘ. Vzhledem k tomu, že ne všichni, kteří hledají informace z určité specifické oblasti vědí, kde příslušné informace na serveru hledat, vyvíjí EUROPA tematické portály, na kterých jsou soustředěny informace různých institucí. Seznam těchto portálů je uveden v Části 2 v kapitole „Databáze, webové stránky a portály EU“. Podrobnosti o portálu Evropská unie ve světě jsou uvedeny v oddílu „Vnější vztahy“.

Následující údaje o jednotlivých generálních ředitelstvích obsahují nejen současný název ředitelství ale též jeho názvy dřívější. Dále je zde uveden soupis jeho hlavních publikací. Následuje stručný popis webové stránky, která je dostupná volbou „Aktivity/Činnosti Evropské unie – tematické řazení“ z hlavního menu serveru [EUROPA](#). Starší citované oficiální dokumenty jsou dostupné v [Archivu evropské integrace](#).

VNITŘNÍ POLITIKY

Daně a cla

Generální ředitelství pro daně a cla /dříve GŘ XXI/
http://ec.europa.eu/taxation_customs/index_en.htm

Úlohou tohoto GŘ je podporovat harmonizaci daní a DPH v rámci EU a řídit obchodní vztahy EU s ostatním světem.

Od roku 1965 vychází *An inventory of taxes in the Member States of the European Union*. Poslední 18. vyd. zachycuje situaci k 1.1.2002 a je dostupné pouze online.

Na tento soupis navázala v roce 2007 nová služba – databáze „[Taxes in Europe](#)“ poskytující informace o hlavních daních v členských státech

Energie a doprava

Generální ředitelství pro energii a dopravu /dříve GŘ XVII Energie & DGVII Doprava/
http://ec.europa.eu/dgs/energy_transport/index_en.htm
http://ec.europa.eu/energy/index_en.htm
http://ec.europa.eu/transport/index_en.htm

Energetická a dopravní politika zaznamenala od Římské smlouvy značný vývoj. V posledních letech je důraz kladen hlavně na trvalou udržitelnost ve využívání zdrojů. GŘ je rovněž

zodpovědné za financování výzkumu v obou oblastech. Obě ředitelství byla sloučena v roce 1999.

Periodikum *Energy in Europe* vycházelo v letech 1985-2000 [ISSN 0256-6141] s příležitostnými zvláštními vydáními. Výroční zpráva *Annual energy review*, která byla původně součástí výše uvedeného periodika, vycházela později samostatně s přílohou CD-ROM až do roku 2003, kdy se stala součástí nového titulu *European energy and transport review* [ISSN 1683-142X].

V letech 1996-1999 vyšlo 103 monografických svazků s řadě *Transport research*. Většina z nich je též číslována jako EUR reports.

Webová stránka GŘ je rozdělena do tří sekcí: Energie, Doprava a Trans-evropské sítě, z nichž každá obsahuje základní informace, důležité dokumenty a legislativu.

Hospodářská soutěž

Generální ředitelství pro hospodářskou soutěž /dříve GŘ IV/

http://ec.europa.eu/dgs/competition/index_cs.htm

Evropská komise měla již od roku 1962 pravomoci v oblasti nekalé konkurence. Současného významu však politika v této oblasti nabyla až po vytvoření jednotného trhu v roce 1992. V rámci jednotného trhu hraje klíčovou úlohu.

Od roku 1972 vychází výroční *Zpráva o politice hospodářské soutěže (Report on competition policy)* [ISSN 1830-4877] společně se Souhrnnou zprávou o činnosti Evropské unie. Představuje hlavní zdroj oficiálních informací. Od roku 1994 je druhá část této výroční zprávy obsahující informace o uplatňování pravidel hospodářské soutěže publikována jednak jako dokument KOM a též jako samostatná brožura velkého formátu před vydáním celé zprávy. Od roku 1995 jsou zprávy dostupné [online](#)

Výroční zpráva *Annual report on the Community's anti-dumping and anti-subsidy activities* (1983-2001) a *Survey on state aid in the European Union in the manufacturing and certain other sectors* (1989-2001) vyšly rovněž v řadě dokumentů KOM. Starší zprávy je možno nalézt v [Archivu evropské integrace](#).

Bulletin [EC Competition Policy Newsletter](#), který vychází třikrát ročně od roku 1994 [ISSN 1025-2266], je cenným zdrojem informací pro studium dané problematiky. Je dostupný zdarma.

Vzhledem k tomu, že odborníci zabývající se právem v oblasti hospodářské soutěže měli často problémy při vyhledávání příslušných rozhodnutí v Úředním věstníku EU, připravila Evropská komise řadu souborů těchto rozhodnutí z období 1973-1998 pod názvem *Reports of Commission decisions relating to competition: articles 85, 86 and 90 EEC Treaty*. Publikace vydával v letech 1992-1999 Úřad pro úřední tisky v Lucemburku. Jednosvazkový soubor s názvem *Reports of Commission decisions relating to state aid: Article 93, paragraph 2 (negative final decision) 1973-1995* vyšel v roce 1996 [ISBN 92-827-7751-0]. Velmi obtížně vyhledatelná jsou rozhodnutí o fúzích podniků: shrnutí jsou obsažena ve výročních zprávách o politice hospodářské soutěže, ale nejuplnějším zdrojem jsou veřejně přístupné tiskové

zprávy, dostupné prostřednictvím databáze RAPID (viz Část 2 - kapitola Databáze, webové stránky a portály EU).

Webová stránka GŘ pro hospodářskou soutěž je zvláště významná pro odborníky zabývající se právem, neboť obsahuje rozsáhlou sbírku legislativy a soudních rozsudků. Je určena výhradně specialistům a neposkytuje žádný úvodní výklad. Jednotlivé rubriky se nazývají *Antimonopolní opatření, Fúze, Liberalizace, Státní podpora a Mezinárodní otázky*. Stránka zahrnuje databáze rozsudků a rozhodnutí náležející do prvních čtyř výše uvedených rubrik.

Hospodářské a finanční věci

Generální ředitelství pro hospodářské a finanční věci /dříve GŘ II/

http://ec.europa.eu/economy_finance/index_cs.htm

Posláním GŘ je podporovat a koordinovat hospodářskou politiku formou výzkumu a poradenské činnosti. Prvořadým cílem je dosáhnout úspěchu v budování hospodářské a měnové unie.

Hlavním oficiálním zdrojem informací o hospodářské politice a statistikách členských států EU od roku 1978 je periodikum *European economy* [ISSN 0379-0991]. Periodikum zahrnuje výroční zprávy, zejména *Annual economic report* a *Broad economic guidelines* (od roku 1999).

K tomuto periodiku vycházely též přílohy, jejich vydávání však bylo ukončeno v roce 2001.

Supplement A, Recent economic trends. 1979-2001

Supplement B, Economic prospects – business survey results. 1979-2001

Supplement C, Economic reform monitor. 1996-2001

Reports and studies (monografická řada). 1993-2001

Od roku 1997 jsou všechna čísla archivována online a kompletní soubor, včetně příloh za léta 1978-2002, vyšel jako dvou CD-ROM v roce 2003 [ISBN 92-894-6345-7].

Publikace *Results of the business survey carried out among managements in the Community 1976/1998* [ISSN 0378-4479] navázala na původní *Report of the results of the business surveys carried out among heads of enterprises in the Community 1967-1978*.

V rámci kampaně „Informační program pro evropské občany“ vydávala Evropská komise v letech 1996-2002 časopis *Infeuro* [22 čísel ISSN 1027-930X] ve všech tehdejších 11 úředních jazycích EU. Časopis seznamoval občany s praktickými aspekty zavedení jednotné měny euro.

Řada *Euro papers* obsahovala jak studie, tak i úřední zprávy. Texty všech 46 svazků této řady vyšly na CD-ROM v roce 2002 [ISBN 92-894-1709-9].

Od roku 2002 vychází čtvrtletně [Quarterly report on the euro area](#) online.

Většina úředních dokumentů týkajících se zavedení euro v roce 2002 je uložena jako ["EMU: a historical documentation"](#) a je zvláště užitečná, neboť obsahuje texty významných úředních dokumentů, jako je Wernerova a Delorsova zpráva.

Užitečný je rovněž historický přehled, který vyšel pod názvem [*Towards Economic and Monetary Union: A Chronology of Major Decisions, Recommendations or Declarations in this Field*](#) (*European economy. Occasional papers, 13/2005*) Luxembourg, OOEPEC, 2005 [ISBN 92-894-8850-6].

Řada *Economic papers* obsahuje užitečné pracovní materiály, jejichž autory jsou pracovníci GŘ. Původně byly vydávány Evropskou komisí, ale později vydávání převzal OOEPEC. V roce 2002 bylo jejich vydávání ukončeno. Od roku 1997 jsou též dostupné [online](#).

Webová stránka GŘ pro hospodářské a finanční věci byla v roce 2008 zcela přepracována. Umožňuje nyní snadný přístup k online verzím [aktuální publikační činnosti](#) a odděleně též k [archivním materiálům](#).

Informační společnost a media

Generální ředitelství pro informační společnost a media /dříve GŘ XIII telekomunikace, informační trh a využívání výsledků výzkumu, poté GŘ pro informační společnost/
http://ec.europa.eu/dgs/information_society/index_en.htm

Evropská komise si uvědomovala důležitost telekomunikačních a informačních technologií již od roku 1980, kdy začala sponzorovat výzkumné a vývojové programy v této oblasti. V roce 1993 Skupina vysokých odborníků vedená komisařem Martinem Bangemannem připravila zprávu pro zasedání Evropské rady na Korfu v roce 1994 pod názvem *Evropa a globální informační společnost* (*Europe and the Global Information Society*). Po období veřejných konzultací byl vypracován v témže roce akční plán pod názvem *Cesta Evropy k informační společnosti* (*Europe's way to the information society*).

Pokračováním tohoto plánu byla iniciativa Evropské komise předložená Evropské radě ke schválení na zasedání Evropské rady v Lisabonu v březnu 2000 pod názvem „*eEurope: informační společnost pro všechny* (*eEurope: an information society for all*) (COM (99) 68) a zřídila GŘ pro informační společnost. Většina těchto zpráv je dostupná online [Archivu evropské integrace](#).

V letech 1991-1993 vycházel časopis *XIII magazine* [ISSN 1017-6950], který byl vystřídán do roku 1997 časopisem *I&T magazine*, vydávaným ve spolupráci s GŘ III (Průmysl). Kromě těchto dvou periodik vycházel v letech 1985-1997 časopis *I'M: information market* [ISSN 0256-5066]. Na webové stránce je k dispozici rubrika věnovaná [publikační činnosti](#).

[Quick links](#) je bezplatný zpravodaj, který přináší jednou týdně odkazy na novinky týkající se legislativních aspektů internetu a informační společnosti, především pokud jde o digitálizaci, informační trh a technologie. Je šířen e-mailem a online.

Vzhledem k tomu, že informační technologie se staly klíčovou součástí mnoha oblastí politiky EU, byl v rámci webové stránky GŘ pro informační společnost a média vyvinut společný [Tematický portál](#) přinášející cenné informace o sociálních, ekonomických, vzdělávacích a technických aspektech akčních programů eEurope a nejnovější iniciativy i2010.

Podniky a průmysl

Generální ředitelství pro podniky & průmysl /dříve GŘ XXIII politika podnikání, distribuční obchod, cestovní ruch a družstva a GŘ III průmysl. GŘ pro podniky a GŘ pro průmysl byly spojeny v roce 2004.

http://ec.europa.eu/enterprise/index_en.htm

Do kompetence tohoto GŘ spadají všechny nejdůležitější oblasti podnikání v EU a inovační politika, která dříve náležela GŘ XIII.

Výroční zpráva *European competitiveness report* vycházela původně v řadě dokumentů Generálního sekretariátu (SEC) a od roku 2000 ji též vydává Úřad pro úřední tisky.

V letech 1990-1996 vyšly čtyři zprávy *Enterprises in Europe* (první z nich pod názvem *Enterprises in the European Community* ve spolupráci s Eurostatem.

Periodikum *Enterprise Europe: enterprise policy news and reviews* [ISSN 1680-0516] navazující na dřívější *Euro-info* (1989-1999) bylo v roce 2008 vystřídáno periodikem [Enterprise and industry magazine](#) dostupným v online i tištěné formě.

Další periodikum *Innovation & technology transfer newsletter* vycházelo původně jako příloha k periodiku *Euro-abstracts* (viz oddíl **Výzkum**) [ISSN 1013-6452].

GŘ vydává též dvě užitečné edice výzkumných zpráv *Enterprise papers* a *Innovation papers*. Většina z nich je dostupná na stránce [publikací](#)

Webová stránka GŘ nabízí podrobné menu jednotlivých oblastí podnikání a průmyslu, které zpřístupňují množství informací o průmyslu služeb, včetně elektronického podnikání a cestovního ruchu, a o všech průmyslových odvětvích. Obzvláště dobře je zpracován farmaceutický průmysl. Rubrika ["Publications"](#) obsahuje velké množství zpráv a periodických řad.

Novinkou GŘ je [Evropský portál pro malé a střední podniky \(MPS\)](#), [Enterprise Finance Index](#) a [Second chance in business](#) nabízející rady firmám ohroženým úpadkem a kosmetická databáze [Cosing](#).

Regionální politika

Generální ředitelství pro regionální politiku /dříve GŘ XVI Regionální politika a soudržnost/
http://ec.europa.eu/dgs/regional_policy/index_en.htm

Regionální politika se stala součástí politiky EU v roce 1975, kdy byl vytvořen Fond regionálního rozvoje. Rychlé rozšiřování Evropských společenství velmi zvýšilo význam regionálního rozvoje a soudržnosti a v důsledku toho bylo publikováno velké množství informací jak v tištěné formě tak i online. Obzvláště důležité jsou výroční zprávy obsahující údaje o programech a nákladech.

Sixth Periodic Report on the social and economic situation and development of the regions of the European Union, která vyšla v únoru 1999, je poslední z řady zpráv publikovaných od roku 1981.

Z let 1989-1993 pocházejí 4 výroční zprávy *Annual reports on the implementation of the reform of the structural funds*. Od roku 1995 vycházejí výroční zprávy *Annual reports of the Cohesion Fund* a od roku 2002 *Reports on economic and social cohesion*. Všechny jsou dostupné online na stránce [zpráv](#) a v [Archivu evropské integrace](#).

[Inforegio newsletter](#)

[ISSN 1025-7039] představuje od roku 1994 jednostránkové měsíční souhrny informací o programech regionální politiky.

[Inforegio-PANORAMA](#) je čtvrtletník vycházející od roku 2000.

Rybolov

Generální ředitelství pro a námořní záležitosti a rybolov /dříve GŘ XIV, poté GŘ pro rybnářství/

http://ec.europa.eu/dgs/fisheries/index_cs.htm

Rybnářství patřilo k hlavním oblastem zájmu ale také k hlavním příčinám sporů od založení Evropských společenství. Přesto však o něm bylo publikováno jen velmi málo. V letech 1979-1982 vyšla řada 10 studií o regionálním dopadu rybnářské politiky EHS pod názvem *Internal information on fisheries*. V letech 1996-1998 vycházel *Pesca info newsletter* a od roku 2000 vychází 5x ročně periodikum *Fishing in Europe* v 11 oficiálních jazycích [ISSN 1606-0822]. Obě periodika jsou dostupná online na stránce [publikací](#).

V roce 2007 byla schválena [Integrovaná námořní politika pro Evropskou unii \(KOM \(2007\) 575\)](#).

Webová stránka GŘ se snaží o vyvážené informování a v současné době poskytuje užitečné factsheety o Společné rybnářské politice včetně souboru příslušné legislativy na stránce [publikací](#).

Vnitřní trh

Generální ředitelství pro vnitřní trh a služby /dříve GŘ XV Vnitřní trh a finanční služby, poté GŘ Vnitřní trh/

http://ec.europa.eu/dgs/internal_market/index_en.htm

V roce 1981 vydala Evropská komise zprávu *Communication from the Commission to the Council on the State of the Internal Market* (COM(81) 313), která obsahovala informace o nedostatečném pokroku na cestě ke skutečnému jednotnému trhu tak, jak to uváděla Římská smlouva. Program vytvoření vnitřního trhu zahájený v roce 1985 Bílou knihou *Completing the internal market* (COM(85) 310) stanovil časový harmonogram vytvoření vnitřního trhu do roku 1992. Pokrok byl sledován řadou sedmi zpráv *Reports on the implementation of the Commission's White Paper on completing the internal market*, které vyšly v řadě dokumentů KOM v letech 1987-1993. V letech 1994 a 1995 vyšly v této řadě další tři výroční zprávy *The Community internal market* později přejmenované na *The single market*. Od roku 2000 je strategie vnitřního trhu podchycena ve výročních zprávách dostupných v [Archivu evropské integrace](#). Předběžné studie podle sektorů vyšly v roce 1988 v patnáctisvazkové edici *Research on the Cost of non-Europe: basic findings*. V roce 1998 aktualizovala tento výzkum

řada 37 studií vydaná pod názvem *The single market review* společně Úřadem pro úřední tisky a nakladatelstvím Kogan Page.

Obecnější informace přinášejí dvě periodika: od roku 1996 *Single market news* dostupné od roku 2005 v samostatné anglické, francouzské a německé verzi a od roku 2006 *Fin-Focus*. Obě spolu s dalšími materiály jsou dostupná na stránce [publikací](#).

Webová stránka GŘ pro vnitřní trh je základním zdrojem právních informací o všech aspektech podnikání v EU. Většina informací je sice určena odborníkům, ale existují zde i informace pro řadové občany a podnikatele a propojení na národní centra SOLVIT, která pomáhají řešit problémy týkající se právních aspektů vnitřního trhu ve vztahu jednotlivců a úřadů.

Výzkum

Generální ředitelství pro výzkum /dříve GŘ XII Věda, výzkum a vývoj & Společné výzkumné středisko, poté GŘ Věda a výzkum/
http://ec.europa.eu/dgs/research/index_en.html

Evropská společenství podporovala výzkum od samotných počátků své existence, vždy pod podmínkou, že jeho výsledky budou široce dostupné, aby tak byly zdůvodněny příslušné veřejné výdaje. Výsledky výzkumu financovaného Evropskou komisí jsou obvykle publikovány jako EUR reports, avšak normalizovaná forma těchto zpráv neexistuje. Některé jsou publikovány společně s komerčními vydavateli, nebo jsou dostupné pouze online. Jak GŘ pro výzkum, tak i Společné výzkumné středisko vydává prostřednictvím svých ústavů množství materiálů, z nich většina je nyní dostupná online na serveru Cordis (viz Část 2 - Databáze, webové stránky a portály EU) nebo na objednávku zdarma.

Výzkumné strategie EU jsou plánovány v pětiletých blocích známých jako Rámcové programy. V současné době končí Šestý rámcový program stanovený na léta 2002-2006. **Sedmý rámcový program (FP7)** na prodloužené období let 2007-2013 je zaměřen na ekonomické přínosy výzkumu a na rozvoj Evropského výzkumného prostoru. Výroční zprávy pod názvem *Research and technological development activities of the European Union* vycházejí v řadě dokumentů KOM od roku 1995.

CORDIS focus

je periodikum vycházející od roku 1993, z toho od roku 1997 též online.

Přináší aktuality zveřejňované na serveru CORDIS http://cordis.europa.eu/home_en.html

Vychází dvakrát za měsíc v angličtině, francouzštině a němčině a od října 1997 též v italštině a španělštině.

Řada **RTD results supplements** vycházející od roku 1994 podrobně popisuje výzkumné projekty a je dostupná od roku 1997.

Periodikum **Euro abstracts: scientific and technical publications from Community-funded research and development** je dostupné online od roku 1998.

Vychází šestkrát ročně v angličtině v tematických celcích, které obsahují úvodník a hlavní články se souhrnnými informacemi o výzkumu publikovaném nejen OOPEC, ale i jinými

mezinárodními organizacemi včetně WHO, OECD a OSN. Soustředuje se na výzkumné a inovační projekty v kontextu Rámcových programů.

Původně toto periodikum vycházelo ve dvou částech: Část 1: *EURATOM and EEC R&D and demonstration projects, scientific and technical publications and patents 1971-1997* [ISSN 0379-8771], Část 2: *Coal, steel and related social research, 1975-1997* [ISSN 0378-3472]. Vydávání této druhé části však bylo v letech 1989-1995 přerušeno.

K oběma částem vycházely v letech 1976-78 přílohy *Euronet news*. Jejich název byl v letech 1978-1984 změněn na *Euronet DIANE news: direct information access network for Europe* [ISSN 0250-5789] a v letech 1985-1991 na *I'M information market* [ISSN 0256-5066].

[*Innovation and technology transfer*](#) vycházející od roku 1988 [ISSN 0255-0806], byl vícejazyčný bulletin věnovaný Inovačnímu programu, od roku 1997 dostupný též online. Byl vydáván GŘ pro informační společnost a média 6x ročně a navazoval na dřívější titul *Newsletter, new technologies and innovation policy* z let 1984-1988. Vydávání pokračovalo od roku 2005 pod názvem *European innovation* [ISSN 1830-4338].

[*Growth in action: the Competitive and Sustainable Growth Programme magazine*](#) vycházel v letech 2000-2003. Program sice již neexistuje, ale časopis je archivován.

[*RTD info*](#) vychází od roku 1993, online od roku 1996.

Tento bulletin vycházející každé tři měsíce v angličtině, francouzštině, němčině a španělštině, přináší aktuální informace o výzkumných programech ES/EU. Každé číslo obsahuje též články o nejrůznějších aspektech výzkumu a rovněž výsledky výzkumu. Je určen výrobcům, výzkumným pracovníkům, studentům a všem, kteří se zajímají o nejnovější vývoj v oblasti evropského výzkumu.

V roce 2008 byla periodika RTD Info a Cordis focus vystřídána novým titulem [*Research eu: the magazine of European Research Area*](#), který je určen širšímu okruhu uživatelů.

Webová stránka GŘ pro výzkum přináší užitečné údaje o probíhajících výzkumných programech. Podrobné informace je však nutno hledat na serveru CORDIS (viz Část 2 - Databáze, webové stránky a portály EU).

[*Společné výzkumné středisko*](#), které se nyní stalo Generálním ředitelstvím, se skládá ze sedmi specializovaných výzkumných ústavů v pěti státech. Každý ústav má svou vlastní stránku.

Od roku 1993 vycházejí výroční zprávy, původně jako dokumenty KOM, od roku 2000 pod názvem *JRC annual report*. Nejaktivnějším ústavem je Institute for Prospective Technologies v Seville, který vydává množství zpráv dostupných online i na objednávku, většinou v řadě EUR series. Ústav rovněž vydával v letech 1995-2004 vynikající časopis *IPTS report* [ISSN 1025-9384]. Všech 85 čísel je dostupných [online](#)

Zřízení [*Evropské rady pro výzkum*](#) bylo navrženo vědeckou komunitou již v roce 2002, neboť byla pocitována potřeba vědců lépe ovlivňovat vývoj a směry výzkumné politiky EU. Expertní skupina ERC (ERCEG) byla ustavena za dánského předsednictví v roce 2002. První oficiální setkání se konalo v říjnu 2005.

Vzdělávání a kultura

Generální ředitelství pro vzdělávání a kulturu /dříve GŘ XXII Vzdělávání, výchova a mládež, pak Vzdělávání a kultura/

http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/index_cs.html

Až do Maastrichtské smlouvy nepatřilo vzdělávání do kompetence Evropských společenství, i když existovalo *Evropské středisko pro rozvoj odborného vzdělávání – Cedefop*, které vydávalo po mnoho let velké množství publikací o odborném vzdělávání.

Periodikum [*Le magazine: for education, training and youth in Europe*](#) vychází od roku 1994 přibližně třikrát za rok v angličtině, francouzštině a němčině. Jeho italská a španělská verze začala vycházet v roce 2001. Od roku 2000 jsou dostupné online.

Další periodikum [*Cultivate interactive*](#) vycházelo v letech 2000-2003 jako součást projektu Cultivate. Jeho 9 čísel je dostupných online.

Měsíčník Evropské komise *Culture 2000* věnovaný stejnojmennému programu vycházel v letech 2002-2006. Je archivován [online](#).

[*Elearningeuropa.info Newsletter 2001*](#) existuje pouze [online](#).

Webová stránka GŘ pro vzdělávání a kulturu je významná zejména proto, že obsahuje informace o programech financovaných z prostředků EU. Obsahuje oddělené tematické portály zaměřené na vzdělávání a výchovu, mládež, kulturu, občanství, multilingualism a sport. Tyto portály obsahují velké množství dokumentace o činnosti všech institucí EU.

Zaměstnanost, sociální věci a stejné příležitosti

Generální ředitelství pro zaměstnanost, sociální věci a rovné příležitosti /dříve GŘ V, Generální ředitelství pro zaměstnanost, průmyslové vztahy a sociální věci, pak GŘ pro zaměstnanost a sociální věci)

<http://ec.europa.eu/social/home.jsp?langId=en>

Zaměstnanost, sociální politika a stejné příležitosti patřily vždy k nejlépe dokumentovaným oblastem politiky EU a GŘ v této činnosti pokračuje vydáváním cenných publikací, jak periodických, tak i monografických o všech aspektech sledovaného tématu.

Report on the development of the social situation in the Community (Zpráva o vývoji sociální situace v Evropském společenství) vycházela společně s *General report on the activities of the European Communities (Souhrnnou zprávou o činnosti Evropských společenství)* v letech 1971-1978 a pokračovala jako *Report on social developments* v letech 1978-1989.

Od roku 1989 vychází pravidelně výroční zpráva [*Employment in Europe*](#) byla součástí řady dokumentů KOM, v současné době vychází v řadě *Employment and social affairs* [ISSN 1016-5444]

Další řady výročních zpráv obsahují *Report on equality between women and men* a *Social situation in the European Union*. Spolu s dalšími dokumenty jsou dostupné na stránce [publikací](#).

Social Europe je důležité periodikum, které vycházelo v letech 1983-1996 [ISSN 0255-0776] společně se zvláštními vydáními na vybraná témata. V roce 1997 bylo nahrazeno převážně monografickou řadou *Employment and social affairs*, která ale obsahuje také různá periodika jako např. od roku 2000 *European employment observatory review* [ISSN 1725-5376]

Tato společná publikace Evropské komise a ECOTEC Research and Consulting Limited navazuje na dřívější publikace *Employment Observatory System Trends and MISEP Policies* z let 1990-1999.

Obsahuje rubriku *InforMISEP Policies*, která informuje o nejnovějších inovacích v trendech v oblasti vnitřního trhu a nahrazuje původní *Trends Bulletin* z let 1989-1999. Starší vydání obou publikací jsou dostupná online v [Dokumentačním centru EEO](#).

System [MISSOC \(Mutual Information System on Social Protection in the Member States\)](#) publikuje od roku 1995 pravidelné roční srovnávací tabulky pod názvem *MISSOC: social protection in the member states of the Union* [ISSN 1680-421X], ve kterých jsou v současné době zahrnuty i státy Evropského hospodářského prostoru. Tabulky jsou dostupné online ve zvláštní databázi dostupné z webové stránky GR.

Webová stránka GR pro zaměstnanost a sociální věci je velmi přehledně uspořádána a tím vhodná pro studium všech aspektů zaměstnaneckého práva a politiky. Obsahuje soubory legislativy a prováděcích zpráv i přípravné zprávy a sbírky zásadních dokumentů. Publikace jsou archivovány zpětně do roku 2001. Rubrika *Gender equality* obsahuje výroční zprávy od roku 1997, vybrané statistické zprávy a kromě toho umožňuje přístup do databáze [Women and men in decisionmaking](#) (viz Část 2 -Databáze, webové stránky a portály EU).

Zdraví a ochrana spotřebitele

Generální ředitelství pro zdraví a spotřebitele /dříve GR XXIV spotřebitelská politika a ochrana zdraví spotřebitele/

http://ec.europa.eu/dgs/health_consumer/index_en.htm

I když ochrana spotřebitele je v ES dobře zakotvena (první akční program byl navržen v roce 1975), zájem o veřejné zdraví se datuje až od roku 2000, kdy Evropská komise vydala sdělení o příslušné strategii (COM(2000)285), které se stalo základem prvního akčního programu ochrany veřejného zdraví (2001-2006). *White paper on food safety (Bílá kniha o bezpečnosti potravin)* (COM(2000) 719) vyvolala samostatný legislativní program.

V letech 1998-2000 vycházelo periodikum *Consumer voice: monthly newsletter on food safety, health and consumer policy* [ISSN 1560-263X], které je od roku 2001 dostupné pouze online pod názvem *Health and Consumer Voice Newsletter*. Jeho předchůdcem bylo v letech 1991-1997 periodikum *INFO-C information from the Consumer Policy Service of the European Commission* [ISSN 1018-5755].

Webová stránka GŘ je rozdělena do tří sekcí podle hlavních oblastí sledované problematiky: [Záležitosti spotřebitele](#), [Bezpečnost potravin](#) a [Veřejné zdraví](#). Každá z těchto sekcí má svůj oddíl publikací.,

Zemědělství

Generální ředitelství pro zemědělství a rozvoj venkova /dříve Generální ředitelství VI, poté GŘ Zemědělství/

http://ec.europa.eu/dgs/agriculture/index_en.htm

Společný trh zemědělských výrobků byl jedním z cílů původního Evropského hospodářského společenství. Informace o Společné zemědělské politice (CAP – Common Agricultural Policy) patřily vždy k prioritám ředitelství, které vydávalo na toto téma řadu publikací.

V letech 1967-1977 vycházel *Newsletter on the Common Agricultural Policy*. V letech 1979-1987 byl vystřídán bulletinem *Green Europe: Newsletter on the Common Agricultural Policy* [ISSN 0250-5886] a bulletinem *Newsletter in Brief* [ISSN 0250-5843] v letech 1979-1984. Od roku 1988 do roku 1996 vycházel bulletin *Green Europe* [ISSN-1012-2117].

Od roku 1998 vychází každý rok *The Common Agricultural policy review* [ISSN 1681-7206], souhrn nejdůležitějších událostí v oblasti zemědělské politiky.

Výroční zpráva *The agricultural situation in the Community* (od roku 1994 název změněn na *Agricultural situation in the European Union*) vychází od roku 1976 [ISSN 1025-6660]. Původně tato zpráva vycházela v řadě dokumentů KOM, v současné době je publikována spolu se *Souhrnnou zprávou o činnosti Evropské unie*. Statistické přílohy, které jsou jednou v nejcennějších částí publikace, jsou publikovány samostatně jako *Agriculture in the European Union statistical and economic information* [ISSN 1683-6480] od roku 2001.

Periodikum *Agricultural markets* [ISSN 0250-9601] vycházelo v letech 1981 až 2002, původně ve dvou řadách *Vegetable products* a *Livestock markets*.

V rozmezí let 1976 a 1984 vyšlo v nejrůznějších jazycích 89 výzkumných zpráv *Information on agriculture* [ISSN 0255-3341].

V poslední době začalo GŘ vydávat informace určené nejširšímu okruhu veřejnosti ve všech oficiálních jazycích. Je to především *Newsletter* [ISSN 1560-1862] a řada velmi užitečných *Factsheets*. Kromě toho před rozšířením EU v roce 2004 vyšla řada zpráv o zemědělství v jednotlivých kandidátských zemích pod názvem *Agricultural Situation in the Candidate Countries*. Všechny jsou dostupné na stránce [publikací](#).

Webová stránka GŘ pro zemědělství a rozvoj venkova) obsahuje velmi užitečnou rubriku *Big issues* (v současné době je to „*Ceny potravin*“, „*Bioenergie*“ a „*Reforma SZP*“. Obsahuje rovněž tematické rubriky s úvodními komentáři a odkazy na statistické zdroje, včetně FADN (Farm Accountancy Data Network (pouze v angličtině, francouzštině a němčině). Většina nejnovějších publikací je dostupná online.

Životní prostředí

Generální ředitelství pro životní prostředí /dříve GŘ XI životní prostředí, jaderná bezpečnost a ochrana občanů/

http://ec.europa.eu/dgs/environment/index_en.htm

Politika ochrany životního prostředí se stala součástí politické zodpovědnosti Evropských společenství až v roce 1981, když vzniklo GŘ XI. Byla však středem zájmu již od roku 1972 kdy byl zveřejněn první akční program pod názvem *Programme of environmental action of the European Communities* (vyšel též tiskem jako Bulletin of the European Communities, Supplement 3/73).

Další akční programy vyšly v roce 1977 (Úř. věst. C 139, 13.6.1977); 1983 (Úř. věstník C 46, 17.2.1983) a 1993 (Úř. věst. C 138, 17.5.1993).

Pátý akční program *Fifth European Community environment programme: towards sustainability* vyšel jako dokument KOM v roce 1999 (COM(1999)543)

a šestý akční program *Sixth Environment Action Programme, Environment 2010: Our future, our choice* jako dokument KOM v roce 2001 (COM(2001) 31).

Výroční zpráva *Annual environment policy review* vychází od roku 2003 rovněž v řadě dokumentů KOM.

Periodické publikace GŘ pro životní prostředí zahrnují :

Enlarging the environment (15 čísel v letech 1996-99)

Environment for Europeans [ISSN 1563/4183] vychází od roku 1999 na

Natura 2000 vychází od roku 1996

Newsletter of the Civil Protection Unit 1996-1998

EU Environment Policy Brief 2007 –

Science for Environment Policy (DG Environment news alert service)

ETAP newsletter (Environment technologies Action Plan) 2004 –

WISE newsletter (Water Information System) 2003 -

Archiv všech těchto titulů je dostupný online na stránce [publikací](#).

Webová stránka GŘ obsahuje velké množství vědeckých zpráv zpracovaných externími konzultanty Evropské komise, včetně množství podrobností ze všech oblastí politiky životního prostředí s propojením na statistické informace a právní předpisy.

VNĚJŠÍ VZTAHY

Vnější vztahy zastřešuje GŘ pro rozvoj, GŘ pro rozšíření, GŘ pro vnější vztahy a GŘ pro zahraniční obchod. Zatímco první dvě vykazují významnou publikační činnost jak v tištěné, tak i elektronické formě, u GŘ pro vnější vztahy a GŘ pro zahraniční obchod, která v minulosti společně tvořila GŘ I, tomu donedávna tak nebylo. Vytvořením společného informačního portálu [The European Union in the World](#) pouze v angličtině, francouzštině, němčině a španělštině (viz dále) se však tato situace výrazně změnila.

Tento portál vznikl v roce 1999 jako společný přístup ke všem informacím o hospodářských a politických vztazích mezi EU a ostatním světem. Informace o jednotlivých zemích a regionech, které jsou dostupné prostřednictvím abecedního seznamu, obsahují základní ekonomické, politické a sociální údaje a odkazy na oficiální dokumenty EU dostupné online, např. obchodní smlouvy, novinové zprávy, strategické dokumenty, atd. Portál též nabízí odkazy na webové stránky externích informačních služeb.

Po přepracování v roce 2006 je stránka uživatelsky více příznivá. Nahradila totiž tři dřívější menu Služba/Instituce, Země/Region a Téma snadnější navigací pouhými volbami Co, Kde a Jak. Nové rubriky „*Work with us*“ a „*Newsroom*“ představují užitečnou inovaci.

Rozšíření

Generální ředitelství pro rozšíření

http://ec.europa.eu/enlargement/index_cs.htm

K prvnímu rozšíření Evropských společenství došlo v roce 1973, kdy se členy stalo Spojené království, Irsko a Dánsko. K dalšímu došlo v roce 1981 (Řecko), 1985 (Španělsko a Portugalsko), 1995 (Finsko, Rakousko a Švédsko), 2004 (Česká republika, Estonsko, Kypr, Litevsko, Lotyšsko, Maďarsko, Malta, Polsko, Slovenská republika a Slovinsko), 2007 (Bulharsko a Rumunsko). Evropská komise vydávala pravidelné zprávy o připravenosti těchto zemí ke vstupu do EU. Tyto zprávy vycházely nejdříve v řadě dokumentů KOM, později jako příloha k Bulletinu Evropské unie. Všechny jsou dostupné v [Archivu evropské integrace](#).

Samostatné GR bylo v rámci Evropské komise vytvořeno v roce 1999, kdy se proces rozšiřování EU dostal do pohybu rozhodnutím Evropské rady v Kodani v roce 1993. V průběhu příprav na páté rozšíření bylo vydáno velké množství materiálů včetně strategického plánu *Agenda 2000*. Všechny dokumenty týkající se kandidátských zemí, včetně stanovisek Evropské komise ke každému kandidátu a včetně pravidelných výročních zpráv jsou archivovány pro pozdější potřebu. Nové, které se týkají dalších kandidátů, jsou stále přidávány. V současné době existují tři kandidátské země (Chorvatsko, bývalá jugoslávská republika Makedonie a Turecko) a pět potenciálních kandidátských zemí (Albánie, Bosna a Hercegovina, Kosovo, Montenegro a Srbsko).

V letech 1995-1999 vycházel časopis pro širokou veřejnost pod názvem *European dialogue* jak v tištěné, tak i elektronické formě, který však archivován není.

Bulletin *Enlargement weekly newsletter* vycházel v letech 2000-2004 pouze online.

Od roku 2005 na něj navázal zpravodaj *Enlargement newsletter*, který je dostupný na webové stránce [Rozšíření](#).

Jak *Enlargement papers* tak i *European economy, Supplement C, Economic reform monitor* vydávalo GR pro hospodářské a finanční věci.

Webová stránka GR pro rozšíření je základním zdrojem informací o rozšíření v roce 2004 i v roce 2007. Všechny pravidelné zprávy z let 1998-2004 o jednotlivých kandidátských zemích jsou archivovány v [Tiskovém koutku](#).

Rozvoj

Generální ředitelství pro rozvoj a Generální ředitelství pro humanitární pomoc (ECHO)
/dříve GŘ VIII, poté GŘ rozvoj/

http://ec.europa.eu/development/index_en.cfm

http://ec.europa.eu/echo/index_en.htm

Nejdůležitějším zdrojem informací o vztazích se zeměmi ACP (Afrika, Karibská oblast a Tichomoří) je periodikum *The Courier: Africa, Caribbean, Pacific, European Union* [ISSN 1013-7335] vycházející v angličtině a francouzštině od roku 1975, které navázalo na dřívější publikaci *Association news*. *The Courier* přestal vycházet v roce 2004 a byl nahrazen elektronickou verzí eCourier. Oba tituly jsou dostupné na webové stránce [ACP-EU Courier](#).

Europe information: development [ISSN 1012-2184] 1978-1994. Periodikum přestalo oficiálně vycházet v roce 2000 ale příležitostně se objevuje dodnes.

EuroMed synopsis: weekly news bulletin on activities of the Euro-Mediterranean Partnership je dostupný online na stránkách [Fondazione Mediterraneo](#).

I když GŘ pro rozvoj je jedním z příspěvateľů do portálu Evropská unie ve světě, jeho webová stránka je sama o sobě velmi užitečná zejména z hlediska vyhledávání oficiálních dokumentů o politice a programech EU souvisejících s rozvojovými zeměmi.

Vnější vztahy

Generální ředitelství pro vnější vztahy (DG RELEX) /dříve DG IA a B/

http://ec.europa.eu/dgs/external_relations/index_en.htm

Při poslední reorganizaci Evropské komise získal komisař pro vnější vztahy do své kompetence vztahy se všemi zeměmi, které nejsou členy EU, zejména v rámci politiky Nového evropského sousedství, která se týká především vztahů se státy bývalého sovětského svazu a státy středomořskými. Nová webová stránka je věnována této politice.

Zahraniční obchod

Generální ředitelství pro obchod /dříve GŘ I/

http://ec.europa.eu/trade/index_en.htm

Webová stránka tohoto GŘ obsahuje cenné informace o všech aspektech zahraničně obchodní politiky, které jsou vyhledatelné podle odvětví (zemědělství, duševní vlastnictví, atd.). Jeho „iCentre“ nabízí snadno vyhledatelnou sbírku dokumentů včetně stránky [publikační činnosti](#). Je zde rovněž přímé propojení na Market Access Database.

FINANČNÍ DOHLED

Evropský úřad pro boj proti podvodům (European Anti-Fraud Office - OLAF)

http://ec.europa.eu/comm/dgs/olaf/index_en.html

V roce 1999 vydal Výbor nezávislých expertů dvě zprávy odhalující nedostatek efektivní kontroly (*1st report on allegations regarding fraud, mismanagement and nepotism in the European Commission* a *2nd report on reform of the Commission: analysis of current practice and proposals for tackling mismanagement, irregularities and fraud*). Vyšetřování vedlo k pádu Santerovy Komise a zřízení Evropského úřadu pro boj proti podvodům (acronym OLAF je odvozen od francouzského názvu Office européen de Lutte Anti-Fraude) (Úř. věst. L 136, 31.5.1999).

Od roku 1989 vyšla řada výročních zpráv pod názvem *Protecting the financial interests of the Community: the fight against fraud* [ISSN 1681-293X] původně ve formě dokumentů SEK nebo KOM, později byla znovu vydána jako oficiální dokumenty. Všechny tyto zprávy včetně výše uvedených zpráv Výboru nezávislých expertů jsou dostupné na stránce OLAF.

Úřad se rovněž podílel na vydávání časopisu *AGON: quarterly magazine of the Associations of lawyers for the protection of the financial interests of the European Communities*, který přestal vycházet v roce 2002. Je dostupný na stránce [časopisů](#).

Rozpočet

Generální ředitelství pro finanční programování a rozpočet /dříve GŘ XIX, poté GŘ rozpočet/

http://ec.europa.eu/dgs/budget/index_cs.htm

Rozpočet je publikován každý rok v Úředním věstníku, řadě L.

Publikace *The Community budget: the facts in figures* vycházela v letech 1988-2000 jako všeobecná informace (částečně v řadě dokumentů SEK).

General budget of the European Union for the financial year vychází od roku 1996, rovněž v řadě dokumentů SEK.

Financial report of the European Community, později European Union vychází od roku 1987 [ISSN 1028-3471].

Od roku 2005 vychází tato zpráva online v sekci „Accounting for the budget“ v ddílu ["Financial Year"](#).

Vyroční zprávy *Annual evaluation reviews* vydává GŘ pro rozpočet v poslední době v řadě dokumentů SEK. Tato každoroční hodnocení se týkají výdajů podle jednotlivých odvětví a jsou dostupná online na stránce [Sound Financial Management](#).

V roce 2006 byl zahájen program zásadních reforem rozpočtu EU. Sekce ["Budget review"](#) na stránkách GŘ obsahuje dokumenty i užitečné prezentace historie rozpočtu EU s časovými harmonogramy a příklady vynakládání finančních prostředků.

AGENTURY EVROPSKÉ UNIE

Do roku 1990 existovaly pouze dvě agentury – Evropská nadace pro zlepšení životních a pracovních podmínek a Cedefop (Evropské středisko pro rozvoj odborného vzdělávání). Maastrichtská smlouva ustanovila dalších šest agentur a v posledních letech vzniklo agentur velké množství. Řada agentur byla vytvořena s cílem zajištění výzkumu nebo řízení určitých tematických oblastí. Výzkumná činnost zůstává sice důležitou oblastí činnosti agentur, ale stále více je kladen důraz na regulační funkci těchto agentur. Sdělení Komise z roku 2002 „*The operating Framework for European Regulatory agencies*“ KOM(2002) 718 pojednávalo o odpovědnosti za činnost agentur a mělo vyvolat diskusi institucí EU na toto téma.

Rychlý růst počtu agentur se dostal do popředí zájmu nejen pokud se týká jejich financování. V současné době existuje 29 agentur, které lze rozdělit na řídicí a výkonné, ale s různými cíli. Racionalizací situace v agenturách se zabývá dokument „[Evropské agentury - cesta vpřed](#)“ (KOM(2008) 135). a tisková zpráva ([MEMO/08/159](#))

Všechny agentury mají vlastní webové stránky a většina z nich také vydává prostřednictvím Úřadu pro úřední tisky periodika, zprávy a monografie. Všechny seriálové publikace jsou opatřeny ISSN. Všeobecné informace a odkazy na webové prezentace agentur jsou dostupné na stránce [Agentury Evropské unie](#). Další informace přináší též brožura [European Agencies: working across Europe for you](#) (v 23 úředních jazycích).

EVROPSKÁ AGENTURA PRO BEZPEČNOST A OCHRANU ZDRAVÍ PŘI PRÁCI (OSHA), Bilbao (Španělsko) <http://osha.europa.eu/cs/front-page>

Agentura zahájila svou činnost koncem roku 1995. Její webová stránka je dostupná ve 20 úředních jazycích s možností vyhledávání podle tématu. Nabízí užitečné odkazy na zdroje legislativy a statistik. Hlavní publikační řady je možno stahovat ze [stránky publikací](#). Agentura vydává periodikum *Facts* [ISSN 1681-2123] ve všech úředních jazycích, zaměřené na nejrůznější aspekty zdraví a bezpečnosti při práci.

Dále vydává:

Výroční zprávy [ISSN 1681-0155]

Forum [ISSN 1681-4398] od roku 2001-

Magazine [ISSN 1681-4144] od roku 1999-

E-Facts – řadu článků v elektronické formě určených pracovníkům, zaměstnavatelům a odborníkům na danou oblast

Newsletter [ISSN 1029 7022] 1998-2004, který byl vystřídán elektronickým bulletinem [OSHmail](#).

EVROPSKÁ AGENTURA PRO CHEMICKÉ LÁTKY (ECHA), Helsinky <http://echa.europa.eu/>

Chemická agentura byla navržena v roce 2003 s cílem spravovat kontroverzní systém REACH (Registration, Evaluation, Authorisation and Restriction of Chemicals). Zahájila svou činnost v roce 2007, když konečně vstoupila v platnost nařízení týkající se systému REACH.

Hodnocení nebezpečných chemických látek bude i nadále úkolem Evropského úřadu pro chemické látky, který je součástí Společného výzkumného střediska..

EVROPSKÁ AGENTURA PRO LÉČIVA (EMEA), Londýn

<http://www.emea.europa.eu/>

Agentura vydává pouze specializované materiály v angličtině. Webová stránka zahrnuje přístup do [Eudravigilance](#) (Pharmacovigilance in the European Economic Area - systému výměny dat o nových léčích) a do databáze *Eudract*, která eviduje klinické zkušební testy započaté v EU od roku 2004.

EVROPSKÁ AGENTURA PRO ZÁKLADNÍ PRÁVA (FRA) dříve Evropské monitorovací středisko pro rasismus a xenofobii (EUMC), Vídeň

http://www.fra.europa.eu/fraWebsite/home/home_en.htm

Středisko EUMC bylo zřízeno v roce 1997 a svou činnost zahájilo v roce 1998. Vydávalo publikace v angličtině, francouzštině a němčině. V letech 1999-2002 vydávalo výroční zprávy pod názvem *Diversity and equality for Europe* [ISSN 1725-5295] později pod názvem *Activities of the Monitoring Centre on Racism and Xenophobia*. Řada publikací se týkala též islamofóbie, antisemitismu a vzdělávání. Časopis [Equal voices](#) [ISSN 1683-1950] je dostupný v tištěné formě i online.

V roce 2003 rozhodla Evropská rada rozšířit tematický záběr agentury a zřídit Agenturu pro základní práva. Návrh příslušného nařízení vyšel jako dokument KOM(2005) 280 v konečném znění. Evropská agentura pro základní práva zahájila svou činnost v březnu 2007. Publikace jsou dostupné ze [stránky publikací](#).

EVROPSKÁ AGENTURA PRO ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ (EEA), Kodaň

<http://eea.europa.eu/>

Agentura byla založena v roce 1990 a svou činnost zahájila v roce 1995. Její úkolem je monitorovat informace o životním prostředí, a to nejen v členských státech EU, ale též na Islandu, v Lichtenštejnsku a Norsku. Od roku 2002 se monitoringu účastní též kandidátské a nové členské státy. Agentura intenzívně spolupracuje s příslušnými orgány a mezinárodními organizacemi a od roku 1995 vydává výroční zprávy [ISSN 1681-083x, od roku 2002 1561-2120].

Její první významná zpráva byla *Europe's environment: the Dobbris assessment* / edited by David Stanners and Philippe Bourdeau. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities, 1995 [ISBN 9282654095] následovaná druhou a třetí zprávou v roce 1998 a 2003. Čtvrtá zpráva *Životní prostředí v Evropě – Čtvrté kolo hodnocení* vyšla v roce 2007 [ISBN 97 9291679324]

Hlavní řada výzkumných publikací pod názvem *Environmental issue reports* byla v dubnu 2004 vystřídána řadou [EEA Reports](#).

Webová stránka EEA přináší informace ve 25 jazycích (včetně islandštiny, rumunštiny a turečtiny). Vyhledávat je možno podle tématu (zemědělství, doprava, voda, atd.), podle státu, nebo podle typu životního prostředí. Většinu publikací je možno stahovat. Činnost EEA probíhá v tematických pracovních skupinách, z nichž každá vydává každoročně tematické

zprávy, specializované zprávy a údaje. Stránka nabízí též vícejazyčný glosář [*Environmental Terminology and Discovery Service - ETDS*](#) obsahující definice a zdroje, včetně odkazů na odpovídající části stránky.

EVROPSKÁ NADACE ODBORNÉHO VZDĚLÁVÁNÍ (ETF), Turin, Itálie

<http://www.etf.europa.eu/>

Nadace byla založena v roce 1990 na pomoc rozvoji systémů vzdělávání a odborné přípravy v partnerských zemích EU ve středozemní oblasti a v bývalých státech sovětského bloku. Svou činnost zahájila v roce 1994. Zpravodaj *ETF newsletter* [ISSN 1725-7603] vychází od roku 2005 a *Live and learn: the ETF magazine* [ISSN 1725-9475] od roku 2004.

EVROPSKÁ NADACE PRO ZLEPŠENÍ ŽIVOTNÍCH A PRACOVNÍCH PODMÍNEK (EUROFOUND), Loughlinstown, Irsko

<http://eurofound.europa.eu/>

Nadace byla založena v roce 1975 v Dublinu jako výzkumný ústav pro oblast všech aspektů života v pracovním procesu. Vydává velké množství monografických publikací i měsíční zpravodaj [*Eurofound news*](#) [ISSN 1830-7108]. Většina publikací vychází v angličtině, francouzštině nebo němčině, ale některé jsou též překládány i do jiných jazyků.

Nadace v sobě spojuje několik specializovaných výzkumných orgánů, z nichž každý publikuje své zprávy samostatně :

The European Monitoring Centre on Change (EMCC)

vydává online časopis *ERM quarterly*, který přináší údaje z European Restructuring Monitor (ERM), zkoumající otázky spojené s restrukturalizací průmyslu.

European Industrial Relations Observatory (EIRO)

spravuje online databázi o průmyslových vztazích v Evropě (viz Část 2 - Databáze, webové stránky a portály EU), která byla základem bulletinu [*EIRObserver*](#),

vycházejícího jednou za dva měsíce v letech 1997-2004 [ISSN 1028-0588]

V letech 1991-1997 vyšlo 13 čísel periodika *P+: European participation monitor* [ISSN 1017-6713]

[*European Working Conditions Observatory \(EWCO\)*](#) vydává rovněž výzkumné zprávy.

EVROPSKÉ MONITOROVACÍ CENTRUM PRO DROGY A DROGOVOU ZÁVISLOST (EMCDDA), Lisabon

<http://emcdda.europa.eu/>

Centrum bylo založeno v roce 1993 a svou činnost v plném rozsahu zahájilo v roce 1995. Vyznačuje se bohatou publikační činností, vydává jak vědecké monografie pro vědce a odborníky z praxe, tak i všeobecné informace. V letech 1998-2000 vydávalo svou výroční zprávu o činnosti *General report of activities* tiskem, od roku 2001 online. Od roku 1998 vydává též *Annual report on the state of drugs problem in the European Union* [ISSN 1609-

6150]; od roku 2003 je tato zpráva doplněna o nové členské a kandidátské státy *The problem of drugs in the acceding and candidate countries to the European Union*.

Dva zpravodaje *Drugnet Europe* [ISSN 0873-5379] vycházející od roku 1996 a *Drugs in focus: bimonthly briefing* [ISSN 1681-5157] od roku 2000 jsou dostupné v tištěné formě i online v pěti jazycích.

Tři řady dokumentů *Risk assessment reports* (o nových syntetických drogách), *EMCDDA monographs* a *Insights* přinášejí cenné poznatky z výzkumu.

Webová stránka obsahuje též zprávy o drogové situaci ve všech členských státech EU a v Norsku a základní informace zveřejňuje v 11 úředních jazycích. Podrobnosti o databázích *Exchange on Drug Demand Reduction Action (EDDRA)* a *European Legal Database on drugs (ELDD)* (viz Část 2 - Databáze, webové stránky a portály EU).

EVROPSKÉ STŘEDISKO PRO PREVENCI A KONTROLU NEMOCÍ (ECDC), Stokholm

<http://ecdc.europa.eu/>

Rozhodnutí vytvořit toto středisko padlo v roce 2004 s cílem poskytovat vědecké informace o hrozbách jako AIDS a ptačí chřipka. Středisko bylo uvedeno do provozu v květnu 2005 a postupně vytváří rámec pro koordinaci Sítě nakažlivých chorob, která jako příležitostný mechanismus komunikace mezi národními agenturami funguje od roku 1999.

EVROPSKÉ STŘEDISKO PRO ROZVOJ ODBORNÉHO VZDĚLÁVÁNÍ (CEDEFOP), Solun, Řecko

<http://cedefop.europa.eu/>

Středisko sídlilo od svého vzniku v roce 1975 v Berlíně a v roce 1995 bylo přemístěno do Soluně. Jeho úkolem je podporovat celoživotní vzdělávání. Vyznačuje se intenzivní publikační činností v oblasti odborného vzdělávání a příslušných systémů. Spravuje databázi *Electronic Training Village*, ze které mohou být stahovány online publikace.

CEDEFOP vydával v letech 1992-1994 zpravodaj *Cedefop flash*, který byl nahrazen v roce 1996 po přesunu do Soluně novým titulem *Cedefop info* [ISSN 1606-2787]. Od roku 1977 vychází periodikum *Vocational training* [ISSN 1378-5068] v angličtině, francouzštině, němčině a španělštině s informacemi o výzkumu v dané oblasti. Od roku 1994 je dostupné online.

Od roku 1998 vychází cenná řada monografií *Cedefop panorama series* [ISSN 1562-6180]. Zvláštní vydání periodika *Vocational training* „A history of vocational education and training in Europe: from divergence to convergence“ vyšlo v roce 2004 (č. 32, May-August).

EVROPSKÝ ÚŘAD PRO DOHLED NAD GNSS (GSA), Brusel

<http://www.gsa.europa.eu/>

GNSS = Global Navigation Satellite System

Nová agentura převzala odpovědnost od Galileo Joint Undertaking v roce 2007. Kontroluje dva globální systémy satelitní navigace zřízené EU pro zajištění nepřetržité služby nezávislé na vojenských systémech USA a Ruska: EGNOS (European Geostationary Navigation Overlay Service) a GALILEO.

ODRŮDOVÝ ÚŘAD SPOLEČENSTVÍ (CPVO), Angers (Francie)

<http://www.cpvo.europa.eu/>

Úřad byl založen v roce 1995 na ochranu práv duševního vlastnictví v oblasti rostlinných odrůd. Webová prezentace přináší informace ve čtyřech jazycích (angličtině, francouzštině, němčině a nizozemštině). Periodikum *Official Gazette* vychází ve všech úředních jazycích. Od roku 2002 vycházejí též výroční zprávy [ISSN 1680-2845]

PŘEKLADATELSKÉ STŘEDISKO PRO ORGÁNY EVROPSKÉ UNIE (CDT), Lucemburk

<http://cdt.europa.eu>

Středisko bylo zřízeno v roce 1994 s cílem napomáhat ve spolupráci s ostatními překladatelskými orgány decentralizovaným agenturám v překladatelské činnosti. Poskytuje informace v angličtině a francouzštině.

ÚŘAD PRO HARMONIZACI VE VNITŘNÍM TRHU (ochranné známky a průmyslové vzory) (OHIM), Alicante, Španělsko

http://europa.eu/agencies/community_agencies/ohim/index_cs.htm

Úřad vznikl v roce 1994 s cílem registrovat ochranné známky a vzory Společenství. Webová stránka a všechny publikace jsou dostupné v pěti jazycích (angličtině, francouzštině, němčině, italštině a španělštině). Výroční zprávy vycházejí od roku 1996 [ISSN 1681-3766]. Od roku 1997 vychází periodikum *Community trade marks bulletin* [ISSN 1562-6229] přinášející všechny žádosti i hotové registrace. *Official journal of the OHIM* [ISSN 1025-5494] zveřejňující rozhodnutí Odvolací rady (Board of Appeal) vychází od roku 1995, online od poloviny 2002.

Official journal a další materiály, včetně *Alicante News* jsou dostupné ze stránky [OHIM Publications](#).

AGENTURY ZAMĚŘENÉ NA POSKYTOVÁNÍ POMOCI

EuropeAid –podpora rozvoje prostřednictvím spolupráce s mnoha partnery (AIDCO), Brusel

http://europa.eu/comm/europeaid/index_en.htm

Úřad řídí veškerou externí pomoc financovanou Evropskou komisí a od roku 2001 vydává výroční zprávu *Annual report on the Community's development policy and external assistance* [ISSN 1683-3457]. V roce 2007 byla jeho webová stránka změněna podle vzoru portálu *Europe in the world* na serveru EUROPA a v současné době zpřístupňuje velké množství informací o projektech pomoci po celém světě. Žádosti o finanční podporu jsou nyní vyřizovány prostřednictvím databáze *PADOR* (EuropeAid's Potential applicant Data On-line Registration service).

Evropská agentura pro obnovu (EAR), Soluň, Řecko

<http://ear.europa.eu>

Tato agentura řídí hlavní programy pomoci Srbsku, Republice Montenegro, Kosovu a Bývalé jugoslávské republice Makedonii. Byla založena v roce 2000 a od té doby vydává pravidelné roční a čtvrtletní zprávy online; všechny jsou dostupné v angličtině z její webové stránky, některé informace jsou zpřístupňovány a albánštině, makedonštině a srbštině.

Humanitární úřad Evropského společenství (European Community Humanitarian Office (ECHO))

<http://europa.eu/comm/echo/>

Úřad byl zřízen v roce 1992. V letech 1993-1999 vydával své výroční zprávy v řadě dokumentů KOM, od roku 1999 jako [Annual review](#) [ISSN 1681-1402].

NOVÉ KONTROLNÍ A ŘÍDÍCÍ AGENTURY

Od roku 2002 vznikla řada řídicích agentur. Všechny mají své webové stránky, jejichž obsah je velmi různý.

Agentura Společenství pro kontrolu rybolovu (CFCA), Vigo, Španělsko

<http://cfca.europa.eu/>

Agentura byla zřízena v roce 2005, aby zajišťovala shodu s novými pravidly reformované Společné rybářské politiky. Jejím sídlem byl původně Brusel, ale v roce 2008 přesídlila do města Vigo ve Španělsku.

Evropská agentura pro bezpečnost sítí a informací (ENISA) Heraklion, Řecko

<http://enisa.europa.eu/>

Agentura byla zřízena v roce 2004. Jejím úkolem je pomoc při ochraně bezpečnosti sítí v rámci vnitřního trhu. První číslo zpravodaje [ENISA Newsletter \(od druhého čísla ENISA quarterly\)](#) [ISSN 1830-3609] vyšlo v červnu 2005 a je dostupné online. [Hodnotící zpráva](#) vyšla rovněž česky v řadě dokumentů Komise jako [KOM\(2007\) 285](#)

Nový návrh z roku 2007 na vytvoření jednotného evropského telekomunikačního trhu předpokládá, že by se ENISA stala součástí Evropského úřadu pro telekomunikační trh (European Telecom Market Authority), který by spolupracoval s národními úřady.

Evropská agentura pro leteckou bezpečnost (EASA), Kolín nad Rýnem, Německo

<http://easa.europa.eu/>

Agentura existuje od roku 2003 a jejím úkolem je udělování certifikátů způsobilosti letadel k letu a poskytování poradenství v oblasti pravidel civilního letectví. Webová stránka je dostupná ve 24 jazycích.

Evropská agentura pro námořní bezpečnost (EMSA), Lisabon

<http://emsa.europa.eu/>

Agentura vznikla v reakci na námořní katastrofu Erika v roce 1999. Jejím úkolem je zvýšit bezpečnost námořní dopravy a zmírnit znečišťování mořských vod. Webová stránka přináší informace o vývoji a legislativě týkající se bezpečnosti na palubách lodí i v přístavech a také o postupech řešení velkých námořních nehod a úniků nafty do moře. Dokumentace je zpřístupňována v angličtině. Úvodní informační brožura pod názvem Safer and cleaner shipping in the European Union vyšla v roce 2006 [ISBN 9295032047].

Evropská agentura pro železnice (ERA), Lille/Valenciennes, Francie

<http://www.era.europa.eu/>

Agentura vznikala od května 2004 do května 2006 s cílem posílit bezpečnost a schopnost vzájemné spolupráce evropských železnic. Působí jako garant projektu *Evropského systému řízení železniční dopravy* a kromě jiného buduje veřejnou databázi dokumentů z oblasti bezpečnosti dopravy. V roce 2008 vydala svou první zprávu za první dva roky své činnosti.

Evropský úřad pro bezpečnost potravin (EFSA), Parma, Itálie

<http://efsa.europa.eu/>

Úřad byl založen v roce 2002 s cílem poskytovat nezávislé vědecké poradenství týkající se potravin a jejich bezpečnosti; jeho webová stránka poskytuje informace v angličtině, francouzštině, němčině a italštině.

AGENTURY SPADAJÍCÍ DO OBLASTI SPOLEČNÉ ZAHRANIČNÍ A BEZPEČNOSTNÍ POLITIKY

(Viz kapitola Společná zahraniční a bezpečnostní politika)

Evropská obranná agentura (EDA), Ixelles, Belgie

<http://eda.europa.eu/>

Úlohou této agentury je zlepšit obranné síly podporou spolupráce výzkumu a vývoje a nákupem obranného vybavení.

Satelitní středisko Evropské unie (EUSC), Torrejon, Španělsko

<http://www.eusc.europa.eu/>

Středisko analyzuje satelitní snímky pro obranné účely.

Ústav Evropské unie pro studium bezpečnosti (ISS-EU), Paříž

<http://www.iss-eu.org/>

Ústav je odbornou institucí zabývající se expertními analýzami a politickým prognózováním.

AGENTURY SPADAJÍCÍ DO OBLASTI POLICEJNÍ A JUSTIČNÍ SPOLUPRÁCE (viz kapitola Policejní a justiční spolupráce v trestních věcech)

Evropská agentura pro řízení operativní spolupráce na vnějších hranicích členských států EU (FRONTEX), Varšava

<http://frontex.europa.eu/>

Agentura, která byla otevřena v červnu 2005, provádí analýzy rizik, koordinuje mezinárodní opatření a připravuje hraniční stráž.

Evropská jednotka pro justiční spolupráci EUROJUST, Haag, Nizozemsko

http://europa.eu/agencies/pol_agencies/eurojust/index_cs.htm

EUROJUST je síť justičních úřadů zřízená v roce 2002 ke zkvalitnění spolupráce mezi státy v boji proti organizovanému zločinu. Skládá se ze dvou sekcí: College of EUROJUST, kde jsou zastoupeni experti z 27 členských států a více flexibilní **Evropská soudní stě (European Judicial Network (EJN))**.

Evropská policejní akademie (CEPOL), Hampshire, Spojené království

<http://www.cepol.europa.eu/>

Akademie vznikla na základě Rozhodnutí Rady v Tampere v březnu 2000 původně v Kodani, nyní je trvale při Bramshill Police Training College v Hampshire. Pořádá kurzy týkající se mezinárodní policejní spolupráce. Kromě toho spravuje přístup do European Police Learning Net (EPLN), elektronické vzdělávací sítě dostupné na internetu pouze na základě předplatného.

Evropský policejní úřad EUROPOL, Haag, Nizozemsko

<http://www.europol.europa.eu/>

EUROPOL byl zřízen na základě Úmluvy o EUROPOLU (Europol Convention) z roku 2005 ke zlepšení spolupráce mezi národními policejními silami v boji proti organizovanému zločinu. Od roku 2010 se na základě rozhodnutí Rady EU z dubna 2008 stane agenturou EU) (**viz tisková zpráva Rady**).

VÝKONNÉ AGENTURY

Rámec pro úlohu výkonných agentur v řízení programů ES byl dán Nařízením Rady č. 58/2003 (Úř. věst. L 11, 16.1.2003.) . V současné době jsou v provozu tři agentury.

Výkonná agentura pro konkurenceschopnost a inovace (EACI), Brusel

http://europa.eu/agencies/executive_agencies/eaci/index_en.htm

Agentura IEEA (Intelligent Energy Executive Agency) byla založena koncem roku 2003 s cílem realizovat program *Inteligentní energie a Evropa* Generálního ředitelství pro energii a dopravu. Svou činnost zahájila v roce 2006. V roce 2007 se stala [Rozhodnutím Komise 2007/372/EC](#) součástí agentury EACI, která řídí novou podpůrnou síť pro malé a střední podniky tvořící součást Rámcového programu pro konkurenceschopnost a inovace, programu Marco Polo, Eco-innovation a Enterprise Europe Network.

Evropská rada pro výzkum, Brusel

http://europa.eu/agencies/executive_agencies/rea/index_cs.htm

Zřízení Evropské rady pro výzkum bylo navrženo jako základní složka Evropského výzkumného prostoru v rámci 7. rámcového programu. Řídící rada je složena z předních vědců, kteří rozhodují o základních směrech výzkumu financovaného Evropskou unií. Tato výkonná agentura pro výzkum bude podporovat realizaci programu „Myšlenky“ v 7. rámcovém programu, který se zabývá hraničním výzkumem a bude též řídit studijní stáže Marie Curie fellowship, dále výzkum podporující malé a střední podniky a části výzkumu z oblasti kosmické a bezpečnostní.

Výkonná agentura pro vzdělávání, kulturu a audiovizuální oblast (EACEA), Brusel

<http://eacea.ec.europa.eu/>

Od ledna 2006 převzala tato agentura odpovědnost za řízení programů Generálního ředitelství pro vzdělávání a kulturu a Generálního ředitelství pro informační společnost a media v oblasti vzdělávání, kultury a audiovizuálních prostředků. (Nařízení Rady (ES) č. 58/2003 a Rozhodnutí Komise 2005/56(ES).

Výkonná agentura pro zdraví a spotřebitele (EAHC), Lucemburk

<http://ec.europa.eu/phea/>

Původně **Výkonná agentura pro Program veřejného zdraví** byla v červnu 2008 změněna na Výkonnou agenturu pro zdraví a spotřebitele. V současné době pokračuje v řízení Programu veřejného zdraví a rozšířila svou činnost o Program pro spotřebitele a Iniciativu pro lepší přípravu na využívání bezpečnějších potravin.

NAVRHOVANÉ AGENTURY

Agentura pro spolupráci energetických regulačních orgánů (Agency for the Cooperation of Energy Regulators)

Návrh [KOM\(2007\) 530](#) byl podán v rámci *Třetího energetického balíčku (Third Energy Package)* s cílem koordinovat práci národních regulačních orgánů. Efektivní fungování vnitřního trhu v oblasti plynu a elektrické energie si vyžaduje efektivní nadnárodní orgán.

Evropský institut pro rovnost žen a mužů

Návrh na zřízení institutu byl předložen v květnu 2005 ([viz. KOM\(2005\) 81](#)) a [IP/05/266](#). Jeho úkolem má být sběr dat o nerovnosti příležitostí a informování EU. Ústav byl zřízen Nařízením (ES) č. 1922/2006 z 20.12.2006 ve Vilniusu a měl zahájit svou činnost v roce 2008.

POLICEJNÍ A JUSTIČNÍ SPOLUPRÁCE V TRESTNÍCH VĚCECH

Pád komunismu v roce 1989 znamenal nový impuls pro harmonizaci evropského soudního systému, zesílenou policejní spolupráci a reformu azylové a migrační politiky v členských státech. Páté rozšíření Evropské unie v roce 2004 znamenalo další významný podnět. Navíc hrozba mezinárodního terorizmu od roku 2001 umožnila evropským institucím zavést řadu kontroverzních změn, často bez veřejné diskuse.

Maastrichtská smlouva zavedla třípilířovou institucionální architekturu, ve které druhý a třetí pilíř se měl připojit ke stávajícímu právu Evropských společenství a posílit tak strukturu Evropské unie. O odpovědnost za tyto dva pilíře se měly dělit instituce Evropské unie a členské státy. Třetí pilíř se původně nazýval Justice a vnitřní věci (Justice and Home Affairs – JHA) viz [Smlouva o Evropské unii - Hlava VI: Ustanovení o spolupráci v oblasti justice a vnitřních věcí - Články K. 1-9](#).

Amsterodamskou smlouvou (vstoupila v platnost 1.5.1999) byla tato politika přejmenována na „Ustanovení o policejní a justiční spolupráci v trestních věcech. Tento text spojil ustanovení Hlavy VI s příslušnými ustanoveními práva Evropských společenství v novou Hlavu IV nazvanou „Vízová, azylová a politika a jiné politiky týkající se volného pohybu osob“. Cílem bylo zajistit volný pohyb osob a současně učinit nezbytná opatření pro kontrolu na vnějších hranicích, kontrolu udělování azylu, kontrolu přistěhovalců a zločinu. (*Smlouva o Evropském společenství (konsolidovaná verze)*, [Úř. věst. C 325, 24.12.2002](#))

Ustanovení o Prostoru svobody, bezpečnosti a spravedlnosti byly též obsaženy v Ústavní smlouvě, článkách III-257-277.

[Lisabonská smlouva](#) přesunula oblasti justice a vnitřních věcí v nové konsolidované verzi do Hlavy IV (nyní pod názvem „Prostor svobody, bezpečnosti a spravedlnosti“).

Základy nové politiky byly položeny na zasedání Evropské rady v Tampere ve Finsku (15.-16.10. 1999). Bylo rozhodnuto publikovat výsledky realizace návrhů v dané oblasti, aby byla zajištěna informovanost veřejnosti. Poprvé se tak stalo v dokumentu *Scoreboard to review progress on the creation of an area of „Freedom, security & justice“ in the EU (COM(2000) 167)*, která od té doby vychází v půlročních intervalech [na stránkách Evropského parlamentu](#).

V nově vytvořené Komisi v roce 1999 bylo ustaveno nové Generální ředitelství pro spravedlnost a vnitřní věci. V Barrosově Komisi bylo přejmenováno na „Svoboda, bezpečnost a spravedlnost“. K dalšímu pokroku došlo v průběhu dánského předsednictví v roce 2004. *Haagský program posílení bezpečnosti a práva v Evropské unii (Úř. věst. C 53, 3.3.2005)* vytyčuje jeho činnost na léta 2005-2010. Podrobný průvodce tímto pětiletým plánem byl publikován pod názvem [The Hague Programme: ten priorities for the next five years \(MEMO/05/53\)](#).

SCHENGENSKÁ DOHODA

Schengenská dohoda, kterou podepsaly Belgie, Francie, Německo, Lucembursko a Nizozemsko v lucemburském městě Schengenu, byla prvním milníkem ve vývoji společné politiky. Smlouva měla do roku 1990 odstranit mezi těmito státy kontroly na hranicích. Dohoda byla v roce 1990 formalizována Schengenskou úmluvou (která však byla realizována až od roku 1995) a v současné době platí ve všech členských státech společně s Norskem a Islandem. Dánsko, Irsko a Spojené království se však rozhodly některá opatření nepřijímat.

Schengenská dohoda byla uzavřena a realizována mezivládními pracovními týmy mimo rámec Evropského společenství, takže řada právních dokumentů nebyla původně publikována v Úředním věstníku. Pravidla provozu na vnějších hranicích a letištích, udělování krátkodobých víz a vyřizování žádostí o azyl tvoří tzv. „Schengenské acquis“, obsáhlou sbírku většinou nepublikovaných dokumentů - nyní součást práva EU, kterou musí přijmout všichni uchazeči o členství.

V náhradu za chybějící dokumentaci vyšla v Úředním věstníku L 239, 22.8.2000 580 stránková sbírka schengenských dokumentů, kterou později vydal Úřad pro úřední publikace ES knižně jako *The Schengen acquis integrated into the European Union*. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities, 2001 [ISBN 92824-1776-X] Dostupné též na webové stránce Rady EU.

Prümská smlouva

V květnu 2005 byla v německém městě Prüm podepsána pěti zakládajícími členy spolu s Rakouskem a Španělskem tzv. Smlouva Schengen III. Tato smlouva rozšiřuje přeshraniční spolupráci o přístup k datům, jako je DNA, otisky prstů a registrační údaje vozidel.

Bylo navrženo integrovat Schengenskou konvenci do evropského práva a posílit přeshraniční spolupráci (Úřední věstník C 71, 28.3.2007). V letech 2006 a 2007 zorganizoval Evropský parlament dvě veřejná slyšení Výboru pro občanské svobody, spravedlnost a vnitřní věci k projednání mechanismů a legálnost těchto návrhů. V červnu 2007 se ministři spravedlnosti a vnitra dohodli na opatřeních vycházejících z podstatných částí Prümské smlouvy ([viz Tisková zpráva Rady](#)).

Výbor pro Evropskou unii Sněmovny lordů ve Spojeném království vydal v roce 2007 obsáhlou zprávu "[Prüm, an effective weapon against terrorism and crime?" \(18th report of session 2006-2007+HL paper 90\)](#).

Schengenský informační systém SIS

Schengenský informační systém je společná databáze umožňující policii a konzulátům v členských státech přístup k informacím o osobách a pohřešovaném nebo kradeném majetku. Byl podporován sítí SIRENE (Supplementary Information Request at the National Entry) v každém ze zúčastněných států.

V souvislosti s požadavky vyplývajícími z rozšíření Evropské unie v roce 2004 je připravován Informační systém druhé generace SIS II. Ústředí systému bude mít sídlo ve Štrasburku s pobočkou v Sankt Johann v Pongau (Rakousko). Hlava IV Schengenské konvence byla v souladu s těmito změnami aktualizována. Zpráva o postupu v přípravách na nový systém je

publikována v půlročních intervalech jako dokument Sekretariátu Evropské komise (SEK). Nejnovější dokument (*SEC(2008) 35*) pokrývající období leden-červen 2007 byl zveřejněn v rejstříku Rady EU v lednu 2008 [KOM\(2008\) 710](#).

Manuál SIRENE vyšel v *Úř. věst., C 38, 17.2.2003* a byl schválen spolu s dalšími prováděcími opatřeními 4. března 2008 (*Úř. věst. L 123, 8.5.2008*). Je zde obsažen i text příslušných dokumentů.

Spojené království a Irsko se rozhodly přijmout řadu opatření Schengenského acquis, zejména těch, které se týkají Schengenského informačního systému. (Rozhodnutí Rady z 29. května 2000, *Úř. věst. L 131, s. 43-47*).

Schengen Joint Supervisory Authority (Společný kontrolní úřad)

<http://www.schengen-jsa.dataprotection.org/>

Společný kontrolní úřad byl založen v Bruselu s cílem dohlížet na Schengenský informační systém. Je to nezávislý orgán složený ze zástupců úřadů na ochranu osobních údajů ve zúčastněných státech. Jeho oficiální webová stránka nabízí sice informace ve 13 jazycích (včetně islandštiny a norštiny), ale v současné době je dostupná pouze v angličtině s obtížnou navigací. Poskytuje informace o fungování Schengenského informačního systému ve vztahu k občanským právům a přináší též sbírku právních dokumentů zavádějících Schengen i Výroční zprávy o činnosti za léta 1995-1999.

Právní dokumenty obsahují Schengenskou dohodu, Úmluvu a acquis tak, jak byly schváleny Radou EU.

ŘÍZENÍ PROVOZU NA HRANICÍCH

Hlavním cílem Schengenské dohody je umožnit volný pohyb osob mezi zúčastněnými státy, což však působí vážné problémy na vnějších hranicích. V roce 2003 bylo rozhodnuto vytvořit Agenturu pro řízení operativní spolupráce na vnějších hranicích členských států EU (FRONTEX). (Viz kapitola Agentury Evropské unie). Agentura se sídlem ve Varšavě poskytuje pomoc při výcviku pracovníků ochrany hranic a koordinuje vyhodnocování rizik a mezinárodní spolupráci. Odpovědnost za kontrolu hranic však nesou příslušné členské státy.

V roce 2008 byly předloženy návrhy na zkvalitnění řízení provozu na hranicích EU a omezení ilegálního přistěhovalectví zavedením vstupních a výstupních postupů: *Příprava dalších kroků v oblasti správy hranic v Evropské unii* [KOM\(2008\) 69](#) a *Prozkoumání vytvoření Evropského systému kontroly hranic (EUROSUR)* [KOM\(2008\) 68](#). Současně vyšla zpráva doporučující způsoby, kterými by mohla Agentura zkvalitnit spolupráci s dalšími orgány a zajistit potřebné technické vybavení *Zpráva o hodnocení a budoucím rozvoji Evropské agentury pro ochranu vnějších hranic (FRONTEX)* [KOM\(2008\) 67](#).

AZYLOVÁ A PŘISTĚHOVALECKÁ POLITIKA

Azylová a přistěhovalecká politika představovala dvě z nejvíce kontroverzních oblastí politiky EU. Pokusy zavést společnou azylovou politiku vytvořením informačních sítí se datují do doby bezprostředně po vstupu v platnost Maastrichtské smlouvy.

V roce 1992 bylo založeno Středisko informací, poznatků a výměny zkušeností o azylové politice (Centre for Information, Reflection and Exchange on Asym – CIREA), jako

mezinárodní poradní skupina expertů z dané oblasti. Jeho posláním bylo shromažďovat statistické informace. Zprávy o činnosti střediska vyšly v *Úředním věstníku C 191*, 23.6.1997. Středisko informací, diskusí a výměny zkušeností o přistěhovalectví (Centre for Information, Discussion and Exchange on Immigration – CIREFI) má podobné poslání pokud jde o sběr údajů o legálním i nelegálním přistěhovalectví, ale jeho výsledky nejsou veřejně přístupné. Podrobnosti o obou organizacích jsou dostupné v databázi [SCADPlus](#).

Vzhledem k tomu, že migrace a demografie se staly velmi důležitým aspektem fungování Evropské unie, bylo rozhodnuto vytvořit *Evropské středisko pro migrační politiku (European Migration Policy Centre)* ve Středisku Roberta Schumana při Evropském univerzitním institutu ve Florencii. Svou činností mělo zahájit na podzim 2008 ([Tisková zpráva IP/08/423, 11.3.2008](#)).

Dublinká úmluva (Convention determining the State responsible for examining application for asylum lodged in one of the Member States of the European Communities, (*Úřední věstník C254*, 19.8.1997) tvoří základ společného evropského azylového systému a jejím cílem je zamezit tzv. „azylovému shoppingu“, nebo podávání více žádostí v různých členských státech. Úmluva byla rozšířena tzv. „Nařízením Dublin II“ (*Nařízení Rady ES č. 343/2003 ze dne 18. února 2003, kterým se stanoví kritéria a postupy pro určení členského státu příslušného k posuzování žádosti o azyl podané státním příslušníkem třetí země v některém z členských států* [Úř. věst. L 50, 25.2.2003](#)).

Eurodac Central Unit

V rámci realizace Dublinké konvence bylo zavedeno povinné snímání otisků prstů žadatelů o azyl k vyloučení vícenásobného podávání žádosti. Jsou budovány národní databáze a v roce 2003 začala působit centrální jednotka k usnadnění předávání údajů mezi jednotlivými státy. Zprávy a statistiky týkající se Eurodac jsou dostupné na serveru EUROPA (viz níže).

Cílem pracovního dokumentu Evropské komise [Towards common standards on asylum procedures \(SEC\(1999\) 271 final\)](#) bylo zahájit meziinstitucionální diskusi o postupu ve smyslu opatření požadovaných Amsterodamskou smlouvou. Novější stanovisko v oblasti azylové politiky EU představuje dokument [Towards more accessible, equitable and managed asylum systems \(COM\(2003\) 315 final\)](#) a [Zelená kniha o budoucím společném azylovém systému \(KOM\(2007\) 301\)](#).

POLICEJNÍ SPOLUPRÁCE

Při potírání organizovaného zločinu a terorismu se stává stále důležitější policejní spolupráce. Od roku 1923 sice existuje Interpol jako mezinárodní policejní organizace, ale ukázalo se, že je zapotřebí orgán, který by koordinoval policejní spolupráci v Evropě.

V roce 1975 byla ustavena mezivládní skupina nazvaná TREVI (acronym pro terorismus, radikalismus, extremismus a násilí (violence)). Do roku 1989 pak vznikly oddělené skupiny pro terorismus, policejní spolupráci, organizovaný zločin a volný pohyb osob pod dohledem Skupiny vyšších úředníků napojených na Radu EU.

Problém drogových závislostí a související zločinnost je také již dlouho v centru pozornosti evropské policejní a sociální práce. Na zasedání Evropské rady v Římě v prosinci 1990 byl schválen Evropský akční plán boje proti drogám navržený *Evropským výborem pro boj s drogami (European Committee to Combat Drugs)*, který doporučil vytvoření celoevropského střediska pro monitorování drog.

V roce 1993 bylo poté vytvořeno Evropské monitorovací středisko pro drogy a drogovou závislost se sídlem v Lisabonu jako jedna z decentralizovaných agentur Evropského společenství. Jeho posláním je poskytovat přesné informace o problémech drogové závislosti v Evropské unii. Svou činnost zahájilo v roce 1995. (Viz kapitola Agentury Evropské unie).

Europol

<http://www.europol.europa.eu/>

V roce 1994 byla zřízena *Protidrogová jednotka Europolu (Europol Drugs Unit – EDU)* s cílem řešit otázku pašování drog, ale toto poslání se brzy rozšířilo též na jaderný materiál, nelegální přistěhovalectví a praní špinavých peněz. Na zasedání Evropské rady v Lucemburku v červnu 1991 poprvé zazněl návrh na vytvoření stálého Evropského policejního úřadu (Europol). Úmluva o Europolu byla však podepsána až v červenci 1995 a vstoupila v platnost 1. října 1998. 1. července 1999 převzal Europol též funkci EDU. Text Úmluvy a další právní dokumenty jsou dostupné na webové stránce Europolu. Rozsah činnosti Europolu byl později rozšířen o další aktivity a bylo rozhodnuto, že Úmluva a Protokoly budou nahrazeny Rozhodnutím Rady. Dokument *The future of Europol: an options paper* shrnuje názory vyjádřené na zasedání konaném za rakouského předsednictví v květnu 2006. Text je dostupný na webu [Statewatch](#). Do budoucna bylo rozhodnuto, že se Europol stane od roku 2010 řádným orgánem EU.

Od roku 1998 vydává Europol pravidelné výroční zprávy, které v letech 2000-2006 vycházely pod názvem *European Union Organized Crime Situation Report* později nahrazené hodnocením *European Organised Crime Threat Assessment (OCTA)* viz [Publikace Europolu](#).

EVROPSKÉ SOUKROMÉ PRÁVO

Vzhledem k tomu, že v rámci Evropské unie a jejích partnerů existuje mnoho národních právních systémů, je řešení konfliktů těchto systémů nebo konfliktů s mezinárodním právem soukromým součástí řízení vnitřního trhu i mezinárodního obchodu.

Evropské soukromé právo se vyvíjí již od roku 1960, ale zejména v posledních několika letech se tento vývoj nesmírně zrychlil. Prvním krokem k vytvoření Evropského justičního prostoru (European judicial area) byla Bruselská a Luganská úmluva, týkající se soudní příslušnosti a uznávání a výkonu rozhodnutí v občanských a obchodních věcech. Na tyto úmluvy navázala v roce 1980 Římská úmluva o právu rozhodném pro smlouvy.

„Europeanizace“ soukromého práva je v současné době významnou oblastí právního výzkumu. Síť právníků – akademiků pod názvem [Studijní skupina pro Evropský občanský zákoník \(Study Group on a European Civil Code\)](#) pracuje již několik let na návrhu zákona obsahujícího principy práva rozhodného pro smlouvy a závazky.

Soudní příslušnost (Bruselská a Luganská úmluva)

Bruselská úmluva (Úmluva z 27. září 1968 o soudní příslušnosti a uznávání a výkonu rozhodnutí v občanských a obchodních věcech) byla první složkou Evropského systému soukromého práva. Nejnovější konsolidovaná verze vyšla v *Úř. věst. C 27, 26.1.1998*.

Luganská úmluva (*Úřední věstník L 319, 5.11.1988*) rozšířila svou působnost na všechny státy Evropského sdružení volného obchodu, ale byla v roce 2007 nahrazena [Rozhodnutím Rady 2007/712/EC z 15.10.2007](#). Těmito dvěma dokumenty se řídí evropské soudy při výkladu práva. Jejich plné texty, včetně výběru příslušných soudních případů, jsou dostupné z webového stránky úmluv

Brussels and Lugano Conventions [multilingual edition]. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities [ISBN 9282903389]

Bruselská úmluva byla z velké části nahrazena [Nářízením Rady \(ES\) č. 44/2001 z 22.12.2000 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a soudních věcech](#).

Texty obou úmluv i výše uvedených dokumentů spolu s významnými rozsudky jsou dostupné z webové stránky Evropského soudního dvora [Evropského soudního dvora](#).

PRÁVO ROZHODNÉ PRO SMLOUVY A ZÁVAZKY

Římská úmluva

Římská úmluva z roku 1980 - Úmluva o právu rozhodném pro smlouvy (Úř. Věst. L 266, 9.10.1980).

zavedla právo vztahující se na smluvní závazky. Text úmluvy a související dokumenty až do roku 2002 jsou dostupné na webové stránce [Akademie evropského práva \(Academy of European Law\)](#) v Trevíru.

Následovaly další úmluvy o řízení o úpadkovém řízení (1995), o doručování soudních písemností (1997) a manželských věcech (1998). Vzhledem k tomu, že procedurální překážky zabránily jejich ratifikaci, bylo rozhodnuto vydat je ve formě Nařízení Rady 1346-1348/2000 (*Úř. věst. L 160, 30.6.2000*).

Přehled návrhů v této oblasti vyšel jako dokument KOM(2001) 398 pod názvem *Communication on European Contract law*. Rozšíření Evropské unie v roce 2004 urychlilo vydání konsolidované verze Úmluvy a dvou připojených protokolů (Úř. věst. C 334, 31.12.2005).

Římská úmluva je jediným nástrojem mezinárodního práva soukromého, který nebyl nahrazen Nařízením. V roce 2002 byla proto vydána Zelená kniha pod názvem *Green paper on the conversion of the Rome Convention of 1980 on the law applicable to contractual obligations into a Community instrument and its modernisation I* ([COM \(2002\) 654](#)), která o jeho náhradě uvažuje, a v návaznosti na tuto Zelenou knihu předložila Komise návrh Nařízení „Řím I“ ([KOM \(2005\) 650](#)). Římský režim byl v současné době rozšířen na mimosmluvní tzv. Nařízením Řím II“ (*Nařízení č. 864/2007 Evropského parlamentu a Rady z 11. července*

2007 o právu rozhodném pro mimosmluvní závazkové vztahy (Řím II) ([Úř. věst. L 199. 31.7.2007](#)).

Rodinné právo (Brusel II)

Právní konflikty týkající se rodinných záležitostí nabývají stále větší důležitosti vzhledem k rostoucímu počtu přeshraničních sporů souvisejících s rozvody, rodičovskou péčí a dědictvím.

[Nařízením Rady č. 2201/2003 \(ES\)](#) z 27. listopadu 2003 (Brusel II) o příslušnosti a uznávání a výkonu rozhodnutí ve věcech manželských a ve věcech rodičovské zodpovědnosti bylo zrušeno Nařízení č. 1347/2000 (ES), kromě pravidel rozhodného práva.

Zelená kniha o rozhodném právu a příslušnosti soudů v rozvodových záležitostech ([KOM \(2005\) 82](#)) nutně nazývaná „Řím III“ a Zelená kniha o kolizním právu v oblasti úpravy majetkových poměrů v manželství zabývající se převážně otázkou soudní příslušnosti a vzájemného uznávání ([KOM \(2006\) 400](#)) představují v této oblasti nejnovější podklady pro diskusi.

SPOLUPRÁCE V SOUDNÍCH, OBČANSKOPRÁVNÍCH A TRESTNÍCH VĚCECH

Rada EU schválila 29.6.1998 Společnou akci o vytvoření *Evropské soudní sítě* k potírání přeshraničního a organizovaného zločinu. Síť byla oficiálně vyhlášena 25. září 1998 za rakouského předsednictví. **Eurojust** zahájil svou činnost v roce 2002, ale jeho výroční zprávy jsou dostupné již od roku 2001, kdy začal pracovat jeho prozatímní útvar. Ústředí sítě sídlí v Haagu.

Návrh na vytvoření Soudní sítě pro občanské a obchodní věci byl podán v roce 2000 (KOM(2000) 592) a schválen v roce 2001. Síť tvoří představitelé právních systémů všech členských států. Webová stránka sítě poskytuje významnou pomoc k pochopení právních postupů ve všech členských státech. Informace jsou dostupné ve většině úředních jazyků EU, v případě některých členských států však nejsou informace úplné.

Zelená kniha *Legal aid in civil matters: the problems confronting the cross-boarder litigant* (COM(2000) 51) uvádí způsoby zlepšení situace jednotlivců. V roce 2008 byl také podán návrh na „Vytvoření fóra pro diskusi o politikách a praxi EU v oblasti práva“ ([KOM \(2008\) 38](#)) v zájmu zlepšení důvěry a porozumění mezi uživateli a činovníky různých soudních systémů.

Rozvíjí se též spolupráce při vyšetřování trestné činnosti, extradici i vzájemné právní pomoci. Byla uzákoněna Úmluva o vzájemné pomoci v trestních věcech mezi členskými státy Evropské unie (*Convention on Mutual Assistance in Criminal Matters between the Member States of the European Union* ([Úř. věst. C 197, 12.7.2000](#)), která rozšiřuje Úmluvu Rady Evropy z roku 1959 (*Final report on the first evaluation exercise mutual legal assistance in criminal matters* ([Úř. věst. C 216, 1.8.2001](#))).

[Evropská soudní síť](#) dohlíží na fungování Evropského zatýkacího rozkazu (European Arrest Warrant), který byla zaveden Rámcovým rozhodnutím Rady 2002/584/JHA s cílem normalizovat postupy extradice podezřelých osob a kriminálních živlů. Webová stránka této sítě obsahuje právní dokumenty a základní informace pro všechny členské státy.

Projekt [Evropského zatýkacího rozkazu \(European Warrant Project\)](#), který má své zázemí v T.M.C. Asser Institutu v Haagu, disponuje rozsáhlou databází materiálů o fungování nového systému.

[Evropská síť pro vzdělávání odborníků v soudnictví \(The European Judicial Training Network \(EJTN\)\)](#) byla vytvořena s cílem poskytovat vzdělávání v právu EU soudcům v členských státech EU. Webová stránka nabízí propojení na vzdělávací materiály online.

[Evropská síť prevence kriminality \(The European Crim Prevention Network - EUCPN\)](#) vznikla v roce 2001 jako forum pro výměnu zkušeností v oblasti prevence zločinnosti. Síť tvoří jmenovaní národní zástupci ze všech členských států a odborníci na danou oblast. Webová stránka obsahuje sbírku národních strategických dokumentů a databázi projektů, v níž je možno vyhledávat podle země a podle tématu.

ZÁKLADNÍ PRÁVA

Listinu základních práv navrhla Evropská rada na svém zasedání v Kolíně nad Rýnem v červnu 1999. Jejím posláním je zajistit, aby při tvorbě práva EU byla respektována práva obsažená v Úmluvě o lidských právech, jejímž signatářem Evropské společenství není. Byla zřízena Expertní skupina pro základní práva, aby připravila návrh textu a vydala zprávu „*Affirming fundamental rights in the European Union: time to act*“. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities, 1999. [ISBN 92-828-6605-X]. Konečné znění bylo publikováno v [Úř. věst. C 364, 18.12.2000](#), Vysvětlující zpráva vyšla v roce 2001 [ISBN 92-824-1955-X]

Rozprava o obsahu úmluvy, zejména pokud šlo o zaměstnanecká práva, byla velmi ostrá. Evropská komise zveřejnila své stanovisko jako dokument COM „*Communication on the Charter of Fundamental rights*“ ([COM\(2000\) 559](#)). Evropský Konvent rozhodl včlenit text Úmluvy jako Část II neúspěšné Ústavní smlouvy. Lisabonská smlouva z roku 2007 včleňuje Úmluvu do práva EU, ale pro Polsko a Spojené království existuje zvláštní protokol, který specifikuje, jak bude Úmluva v těchto státech interpretována.

V roce 2002 byla vytvořena [Síť nezávislých expertů pro oblast základních práv \(The EU Network of Independent Experts in Fundamental Rights - CFR-CDF\)](#). Každoročně vychází výroční zpráva o situaci v oblasti základních práv v EU společně se stanovisky k vybraným otázkám.

V roce 2003 rozhodla Evropská rada o vytvoření [Agentury základních práv \(Fundamental Rights Agency\)](#). (viz kapitola Agentury Evropské unie). Tato agentura vznikla rozšířením Evropského monitorovacího střediska pro rasismus a xenofobii ve Vídni. Evropská agentura pro základní práva zahájila svou činnost v březnu 2007. Materiály jsou postupně přesouvány na novou webovou stránku.

Ochrana údajů

Ochrana údajů se stala hlavní součástí všech nových politik a návrhů týkajících se prostoru svobody, bezpečnosti a práva. Zvláštní sekce webových stránek Evropské komise věnované **[policejní a justiční spolupráci v trestních věcech](#)** obsahuje příslušné dokumenty a propojení na další důležité stránky.

Evropský inspektor ochrany údajů

Jde o nezávislý orgán monitorující všechny nové návrhy dotýkající se soukromí občanů, který spolupracuje s příslušnými národními úřady.

Společný kontrolní orgán Evropské unie

Úkolem tohoto kontrolního orgánu je dohlížet na to, aby Europol při užívání a sběru údajů neporušoval lidská práva jednotlivce. Informace a přístup jsou poskytovány ve všech úředních jazycích EU.

ZDROJE ONLINE

Vzhledem k tomu, že tato oblast politiky spadá pod společnou odpovědnost tří hlavních institucí EU, jsou příslušné informace dostupné ze zdrojů těchto institucí. Velmi málo informací existuje v tištěné podobě, neboť vývoj této politiky se datuje převážně do doby, kdy elektronické publikování oficiálních dokumentů se stalo povinností. Jak Rada, tak i Evropská komise a Evropský parlament se snaží o co nejúplnější zpřístupňování dokumentace.

Rubrika **"[Spravedlnost, svoboda a bezpečnost](#)"** na serveru EUROPA, vede ke všem hlavním oficiálním stránkám institucí a k souborům legislativy a politiky v databázi **SCADPlus**. Server EUROPARL Evropského parlamentu obsahuje příslušné materiály pod volbou „Výbory“ - LIBE (Občanské svobody, spravedlnost a vnitřní věci). Rubrika **"[Prostor svobody, bezpečnosti a spravedlnosti](#)"** nabízí užitečné základní materiály, ale není aktualizován. Nejčennější je zde podrobný komentář k Chartě základních práv, která byla začleněna do Lisabonské smlouvy, s odkazy na oficiální texty OSN, Rady Evropy a též na příslušné rozsudky Evropského soudního dvora.

Na serveru Rady EU Consilium je rubrika **"[Spolupráce v oblasti spravedlnosti a vnitra](#)"**, která obsahuje databázi rozhodnutí Rady týkající se Schengenu a Policejní a soudní spolupráce.

Dokumenty týkající se boje proti terorismu jsou dostupné na stránkách Evropské komise v rubrice **"[Terorism - the EU on the move](#)"**.

Webové stránky dalších organizací:

[Středisko pro evropskou reformu \(Centre for European Reform\)](#) ve Spojeném království publikuje množství informací z oblasti justice a vnitra.

[Evropská rada pro uprchlíky a emigranty \(European Council on Refugees and Exiles - ECRE\)](#) zveřejnila řadu dokumentů o současné situaci pokud jde o dosti o azyl v Evropě a výsledcích současných návrhů.

Společnost [Eurasylum](#) byla založena v roce 2001 s cílem zajišťovat výzkum v oblasti práva a azylové politiky pro pracovníky zabývající se touto problematikou. Webová stránka obsahuje rozsáhlé sbírky legislativy EU i jednotlivých států. Některé zdroje jsou dostupné pouze na základě předplatného.

Webová stránka [European Private law](#) nabízí užitečnou sbírku dokumentů, článků a odkazů na dané téma.

Organizace [Statewatch](#) monitoruje v Evropské unii občanské svobody, lidská práva a ústavní vývoj. Webová stránka a bezplatný bulletin distribuovaný prostřednictvím e-mailu obsahuje plné texty významných dokumentů EU i národních vlád. Přístup k archivní službě a *Statewatch Bulletin* je vázán na předplatné. Statewatch napomáhá při sledování situace v dodržování předpisů o dostupnosti informací institucí EU.

V únoru 2008 obnovil Statewatch službu [SEMDOC](#), která usiluje o zvýšení veřejné informovanosti a o podporu diskuse v dané oblasti zpřístupňováním spolehlivých informací. Základní vyhledávání je bezplatné, úplný přístup je vázán na předplatné.

SPOLEČNÁ ZAHRANIČNÍ A BEZPEČNOSTNÍ POLITIKA

Společná zahraniční a bezpečnostní politika (SZBP) se začíná uskutečňovat až nyní, přestože byla dlouholetým cílem evropského projektu. V počátečních letech byla zahraniční politika přísně realizována národními vládami především z důvodu různých vztahů, které se vyvíjely mezi jednotlivými členskými státy a tehdejšími hlavními mocenskými bloky: Spojenými státy, Varšavským paktem a NATO. Rozšíření Evropské unie vedlo ke vzniku různých seskupení na ochranu světové bezpečnosti při snaze o zachování dobrých vztahů s bývalým Sovětským svazem a středomořskými státy na základě nové „politiky dobrého sousedství“. Maastrichtská smlouva zavedla koncepci Společné zahraniční a bezpečnostní politiky jako druhého pilíře nové institucionální architektury, existující mimo právo evropských společenství. Lisabonská smlouva naopak Společnou zahraniční a bezpečnostní politiku do tohoto práva integruje.

EVROPSKÉ OBRANNÉ SPOLEČENSTVÍ (EOS)

Prvním krokem k zavedení společné obranné politiky byla Smlouva o vytvoření Evropského obranného společenství, podepsaná v Paříži v květnu 1952 šesti zakládajícími členy Evropského hospodářského společenství. Uvažovalo se o vytvoření evropské armády, ale tento projekt byl v roce 1954 odmítnut.

EVROPSKÁ POLITIKA SPOLUPRÁCE (EPS)

V 70. letech měla Evropská politická spolupráce podobu komunikační sítě a spolupráce mezi vládami v oblasti zahraniční politiky, zejména pokud šlo o vztahy Společenství a mezinárodních organizací, jako např. OSN. Tato spolupráce vycházela z tzv. Davignonské zprávy, která byla předložena na Zasedání Evropské rady v Lucemburku v roce 1970. Neexistovala sice žádná smlouva, která by určovala, jak mají jednotlivé členské státy v této oblasti jednat, ale Jednotný evropský akt z roku 1986 (Hlava III) stanovil, že vlády a členské státy „usilují o společné vypracovávání a uskutečňování evropské zahraniční politiky“ a že za EPS zodpovídá vždy sekretariát Předsednictví Rady. Konec studené války a porážka komunismu v roce 1989 vedly k rostoucímu přesvědčení, že v nové Evropské unii bude zapotřebí více formalizované společné zahraniční a bezpečnostní politiky.

OD MAASTRICHTU K LISABONU

Jedním z hlavních témat Mezivládní konference v roce 1996, která připravila Amsterodamskou smlouvu byla otázka obranné politiky, vyvolaná především válkou v Jugoslávii. Ustanovení o SZBP se stala neoficiálně druhým pilířem nové institucionální architektury a objevila se v Hlavě V Smlouvy o Evropské unii ustanovením, že „Rada zaujme společný postoj, kdykoli to považuje za nezbytné“.

Tato ustanovení byla rozpracována Amsterodamskou smlouvou: články 11 – 28 konsolidované verze [Smlouvy o Evropské unii](#) jsou nyní věnovány speciálně SZBP. Článek 18 stanoví, že předsedající stát zastupuje Unii v záležitostech SZBP, a že mu „pomáhá generální tajemník Rady, který vykonává funkci Vysokého zmocněnce pro společnou zahraniční a bezpečnostní politiku“. Na zasedání Evropské rady v Kolíně nad Rýnem v červnu

1999 byl prvním Vysokým zmocněncem pro SZBP v rámci Rady pro všeobecné záležitosti jmenován Javier Solana, bývalý generální tajemník NATO.

Ústavní smlouva z roku 2004 uvedla daleko podrobněji než všechny předchozí smlouvy cíle a ustanovení SZBP (Část III, Hlava V pod názvem „Vnější činnost Unie“). Smlouva navrhla, aby byly sloučeny funkce Vysokého zmocněnce a Komisaře pro vnější vztahy a byla vytvořena funkce Ministra zahraničí Evropské unie (Článek I-28), který by měl zároveň status místopředsedy Evropské komise. Tento ministr by vždy předsedal Radě pro vnější vztahy na rozdíl od ostatních formací Rady, kde by se předsedající měnil v závislosti na předsednictví Rady.

[Lisabonská smlouva](#) přejmenovala tuto novou funkci na Vysokého představitele Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku. Za důležité považuje, že Unie by měla jeden právní subjekt, oprávněný jednat jejím jménem.

SPOLEČNÁ EVROPSKÁ BEZPEČNOSTNÍ A BRANNÁ POLITIKA (SEBOP)

Na zasedání Západoevropské unie v roce 1992, konané v hotelu Petersberg poblíž Bonnu, byly pro vojenské síly Západoevropské unie stanoveny tři hlavní úkoly: humanitární a záchranné mise, mise k udržení míru a mise bojových jednotek k řešení krize, včetně nastolování míru. „Petersbergské úkoly“ vytvořily základ dalšího vývoje SEBOP.

Otázka schopnosti Evropské unie provádět vojenské i nevojenské zásahy v případě krizí vedla finské předsednictví ke zpracování dvou zpráv, které pak byly projednávány na zasedání Evropské rady v Helsinkách v prosinci 1999. Následná deklarace obsahovala rámec pro SEBOP, který předpokládal vytvoření jednotky rychlého nasazení a vytvoření organizační struktury, která by pomáhala koordinovat vojenské i nevojenské akce.

V roce 2000 vydala Rada prohlášení upřesňující pokrok, ke kterému došlo při vytváření evropské vojenské síly schopné řešit krizové situace nebo předejít konfliktu (tzv. Evropské síly rychlé reakce – European Rapid Reaction Force) - *Military capabilities commitment declaration Brussels, November 20th, 2000*).

V lednu 2001 vydala Rada Rozhodnutí 2001/78-80/CFSP (Common Foreign and Security Policy), kterým vytvořila administrativní útvary vojenských sil : Politický a bezpečnostní výbor (Political & Security Committee – PSC), Vojenský výbor (Military Committee - EUMC) a Vojenský štáb EU (Military Staff - EUMS) Evropské unie (Úř. věst. L 27, 30.1.2001) se sídlem v Bruselu, spadající pod pravomoc Rady. Vojenské síly EU EUFOR byly poprvé nasazeny ve Federativní jugoslávské republice Makedonii v březnu 2003 v operaci Concordia. Vojenský výbor se skládá z šéfů obrany členských států a řídí práci Vojenského štábu, který představuje Generální ředitelství Sekretariátu Rady.

Sdělení o předcházení konfliktům (Communication on conflict prevention) [COM \(2001\) 211 final](#) obsahuje plán realizace příslušné strategie.

V prosinci 2004 převzaly síly EUFOR od jednotek NATO zúčastněných v operaci Althea dlouhodobé vojenské akce směřující ke stabilizaci situace v Bosně a Hercegovině. Podrobné informace jsou dostupné na stránkách [EUFOR](#).

BEZPEČNOSTNÍ VÝZKUM

V roce 2004 vydala Skupina odborníků v oblasti bezpečnostního výzkumu (Group of Personalities in the Field of Security Research) pod vedením Philippa Busquina, komisaře pro výzkum, a Erkki Liikanena, komisaře pro podniky a informační společnost, zprávu nazvanou [Výzkum pro bezpečnou Evropu \(Research for secure Europe\)](#). Zpráva upozornila na potřebu vývoje technologií na pomoc potírání terorismu a ostatních nevojenských bezpečnostních hrozeb a nastínila základ Výzkumného programu evropské bezpečnosti, který měl být zahájen v roce 2007. Výzkum má být koordinován Poradním výborem pro evropský bezpečnostní výzkum (European Security Research Advisory Board – ESRAP) – viz níže. Informace jsou dostupné na webové stránce [Generálního ředitelství pro podniky](#)

ZAHRANIČNÍ POLITIKA

Rozvoj a činnost SZBP je převážně úkolem Rady a většina veřejných dokumentů je dostupná na serveru [Consilium](#) (Politiky/Zahraniční politika a bezpečnost & obrana). Nově je zde zveřejněn soubor všech oficiálních prohlášení Rady týkajících se SZBP od roku 1997.

V rámci restrukturalizace Evropské komise po nástupu Romano Prodiho do funkce předsedy, bylo původní Generální ředitelství I nahrazeno novým Generálním ředitelstvím pro vnější vztahy. Toto nové ředitelství je zodpovědné za institucionální aspekty zahraničních vztahů a v případě nutnosti konzultuje s Radou. Jeho obsáhlá webová stránka zahrnuje též užitečný úvod do [SZBP](#).

POLITIKA DOBRÉHO SOUSEDSTVÍ

Evropská komise vydala v rámci přípravy na největší rozšíření Evropské unie v roce 2004 sdělení týkající se vztahů se sousedy Wider Europe – Neighbourhood : a new framework for relations with our Eastern and Southern neighbours ([COM\(2003\) 104](#)). Tato nová politika směřuje k rozvoji hospodářské a politické spolupráce aniž by tyto vztahy nabízely členství. Na serveru EUROPA byla zřízena [nová webová stránka](#), která soustřeďuje informace a dokumenty týkající se této nové politiky. V současné době je dostupná v angličtině, francouzštině, němčině a španělštině.

V dubnu 2008 byla vydána zpráva [Provádění evropské politiky sousedství v roce 2007 \(KOM \(2008\) 164\)](#) (spolu se zprávami 12 zúčastněných států).

DIPLOMATICKÁ ZASTOUPENÍ A SLUŽBY (EXTERNAL RELATIONS SERVICE)

Všechny státy, které udržují diplomatické vztahy s Evropskou unií a jejími členskými státy mají své akreditované zástupce v Bruselu. Jejich seznam je počínaje rokem 1962 vydáván každé dva roky v adresáři pod názvem *Corps diplomatique accrédité auprès des Communautés européennes et représentations auprès de la Commission; Vade-mecum for the use of the diplomatic corps* [ISSN 0591-2156]

Sama Evropská unie má své delegace ve 123 zemích a při 5 mezinárodních organizacích; mnoho z nich má své vlastní webové stránky s užitečnou dokumentací pro účely výzkumu a podnikání. Velké pravomoci byly svěřeny delegacím ve třetích zemích, zejména pokud jde o správu a řízení programů pomoci. Síť Evropských dokumentačních středisek a Depozitních knihoven, které dříve spadaly pod Generální ředitelství pro komunikaci, jsou nyní řízeny delegacemi v hostitelských zemích pod všeobecnou kontrolou [Generálního ředitelství pro vnější vztahy \(RELEX\)](#).

V roce 2004 byla vydána publikace *Taking Europe to the world: 50 years of the European Commission's External Service*. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities. ISBN 9289473770, která obsahuje užitečný úvod do historie vnějších služeb EU.

Ústavní smlouva a také Lisabonská smlouva navrhuje jednotný systém Evropských vnějších služeb. Ten by umožnil, aby Evropská komise, její Delegace, Sekretariát Rady a diplomatické mise členských států byly zastoupeny jednou kanceláří v každé zemi nebo mezinárodní organizaci. [Sdělení o upevňování a rozšiřování zahraniční služby \(KOM \(2005\) 239\)](#) navrhované změny podrobně popisuje. Další podrobnosti jsou obsaženy ve sdělení [Rozvoj a upevňování vnějších služeb: 2007-2008 \(KOM \(2007\) 206\)](#).

AGENTURY SOUVISEJÍCÍ SE SPOLEČNOU ZAHRANIČNÍ A BEZPEČNOSTNÍ POLITIKOU

Evropská obranná agentura, Brusel

[Evropská obranná agentura](#) vznikla Společnou akcí Rady (2004/551/CFSP) (Úřední věstník L 245, 17.7.2004). Agentura se sídlem v Bruselu má podporovat spolupráci při nákupu zbraní, ve výzkumu a vývoji. Lisabonská smlouva (Článek 45) na tomto ustanovení nic nezměnila. Činnost agentury vychází z Kodexu chování pro zakázky v oblasti obrany (Code of conduct on defence procurement) schváleného v listopadu 2005. Na své webové stránce publikuje Agentura svůj EDA (European Defence Agency) Bulletin.

European Gendarmerie –Evropský policejní sbor (EUROGENFOR), Vicenza, Itálie

17. září 2004 podepsali ministři obrany Francie, Itálie, Španělska, Portugalska a Nizozemska v Noordwijku v Nizozemsku dohodu o vytvoření polovojenského sboru pod názvem [European Gendarmerie Force \(Evropský policejní sbor\)](#). Tento sbor umístěný ve Vicenze v Itálii v lednu 2006 byl určen k vyslání kamkoliv ve světě, kde skončil otevřený konflikt, jako tomu bylo na Balkáně, nebo s cílem předejít vojenské akci. Smlouva o založení EUROGENFOR byla pak podepsána ve Velsenu v Nizozemsku 18. října 2007.

Satelitní středisko Evropské unie (European Union Satellite Centre - EUSC), Torrejon, poblíž Madridu, Španělsko

[EUSC](#) je agenturou Rady EU a působí od roku 2002. Provádí a analyzuje satelitní snímky jako součást bezpečnostní a obranné politiky EU. Zároveň pořádá výcvikové kurzy a provádí výzkum.

Institut bezpečnostních studií Evropské unie - European Union Institute for Security Studies (ISS-EU), Paříž

Na zasedání Evropské rady v Nice v prosinci 2000 bylo potvrzeno, že [Institut bezpečnostních studií Evropské unie](#), původně agentura Západoevropské Unie (viz níže), se stane agenturou Evropské unie. Institut provádí výzkum a analýzy otázek spojených s bezpečnostní politikou. Jeho webová stránka představuje užitečný zdroj zpráv a publikací online, především řada *Chaillot papers* a *Occasional papers*. Podrobná studie o práci Institutu pro Evropskou unii byla vydána v roce 2007: [The European Union Institute for Security Studies. 2002-2006: five years for the EU](#) [ISBN 929198101X]

European Security and Defence College (ESDC)

18. července 2005 rozhodla Rada pro obecné záležitosti vytvořit vzdělávací instituci (college), poskytující výcvik v oblasti SZBP civilním i vojenským osobám, která by se opírala o síť existujících institucí a akademických center. Instituce [ESDC](#) vznikla v Paříži na Institutu vysokoškolských studií národní obrany (Institut des Hautes Etudes de Défense Nationale) při Ecole Militaire.

Evropský poradní výbor pro výzkum v otázkách bezpečnosti (European Security Research Advisory Board (ESRAB))

ESRAB byl zřízen v červenci 2005 na doporučení zprávy [Výzkum v otázkách bezpečnosti: další kroky \(KOM \(2004\) 590\)](#). Sestává ze dvou skupin expertů (pro oblast technického výzkumu a výrobních odvětví), kteří budou napomáhat Komisi při řízení Evropského programu pro výzkum v otázkách bezpečnosti jako součásti širšího programu výzkumu EU.

VZTAHY S MEZINÁRODNÍMI ORGANIZACEMI

Organizace spojených národů (OSN)

OSN vznikla v roce 1945 jako nástupce Společnosti národů, která byla založena po první světové válce. Všechny členské státy Evropské unie jsou též členy OSN s vlastními právy. Evropská unie je v současné době zastupována vždy státem, který v tom kterém období předsedá Radě. Podle posledního návrhu by však měla mít samostatné křeslo. Podle ustanovení Smlouvy by měly všechny členské státy zaujímat při jednáních v OSN společné stanovisko. Výsledky hlasování v průběhu dvou posledních zasedání Valného shromáždění ukázaly vysokou míru jednoty. Další informace jsou dostupné na portálu [European Union in the World](#) a na zvláštní stránce [European Union @ United Nations](#).

[Západoevropská unie \(ZEU\)](#)

Západoevropská unie vznikla Bruselským paktem 1948 (Treaty on Economic, Social and Cultural Collaboration and Collective Self –Defence), který byl později doplněn Protokolem podepsaným v Paříži 23. října 1954. V poválečném období poskytovala rámec pro společné vojenské akce v Evropě, většinou ve spolupráci s NATO. Na zasedání Rady ministrů ZEU v Marseille 13. listopadu 2000 bylo rozhodnuto převést většinu kompetencí ZEU na Evropskou unii. Parlamentní shromáždění ZEU zůstává zachováno jako forum pro mezivládní diskuse, za zbrojní politiku bude stále zodpovědná [Západoevropská zbrojní skupina \(Western European Armaments Group - WEAG\)](#). Všechny dokumenty týkající se historie ZEU jsou dostupné na výše uvedené webové stránce.

[NATO \(North Atlantic Treaty Organisation\)](#)

Poslání aliance původně vytvořené na ochranu proti nebezpečí ze sovětského bloku bylo nutno po skončení studené války změnit. Počet jejích členů vzrostl z 12 v roce 1949 (10 západoevropských zemí společně s USA a Kanadou) na 26 v roce 2007. NATO stále více jedná ve spolupráci s Evropskou unií, zejména v situacích týkajících se udržení míru. Periodikum *NATO review* [ISSN 0255-3813] vycházející v letech 1971-2001 v několika jazycích je v současné době publikováno pouze elektronicky a představuje základní zdroj informací o současných otázkách.

[Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě \(OBSE\)](#)

OBSE má své kořeny v řadě konferencí v rámci Konference o bezpečnosti a spolupráci v Evropě (KBSE) konaných v letech 1973 až 1975. Cíle této organizace jsou dány Helsinským závěrečným aktem z roku 1975, který je dostupný na výše uvedené oficiální webové stránce. OBSE spolupracuje s dalšími mezinárodními organizacemi, zejména s OSN, Radou Evropy, NATO a Evropskou unií v otázkách prevence konfliktů a ochrany lidských práv. Má 56 členů z Evropy, Střední Asie a Severní Ameriky. Ústřední orgány sídlí ve Vídni. Všeobecné informace obsahuje *OSCE (Organization for Security and Co-operation in Europe) magazine*, který je dostupný online v angličtině a ruštině.

[ZDROJE ONLINE](#)

[The European Union in the World](#) je obsáhlý informační portál věnovaný všem aspektům zahraniční politiky. Vyhledávat je možno podle institucí, země/regionu a podle tématu. Je propojen na elektronické verze všech dokumentů, pokud existují. Portál je dostupný v angličtině, francouzštině, němčině a španělštině.

Sekce [Zahraniční a bezpečnostní politika](#) pod volbou „Činnosti“ na serveru EUROPA vede ke všem oficiálním zdrojům a k souborným informacím (factsheets) databáze [SCADPlus](#).

Webová stránka Rady obsahuje plné texty výročních zpráv a rejstřík všech úředních prohlášení a legislativy s propojením na plné texty v EUR-Lex volbou „*Politiky*“ na horní liště a dále volbou ["Zahraniční politika"](#) nebo ["Bezpečnost a obrana"](#).

Publikace [CFSP Guide: compilation of relevant texts \(207 p.\)](#) byla vydána v roce 2007 a je dostupná v rejstříku dokumentů Rady. Tento průvodce je sice pravidelně aktualizován, ale dostupný pouze na intranetu vázaném na heslo.

[Factsheety Evropského parlamentu](#) obsahují cenné informace o všech aspektech zahraniční a obranné politiky.

[FORNET](#) (výzkumná síť evropské zahraniční politiky) je financovaná Evropskou komisí, která na své stránce zveřejňuje pracovní dokumenty a pravidelný zpravodaj. Kromě toho zpřístupňuje databázi oficiálních dokumentů o zahraniční politice

Bibliografie

[Centre for Europe Reform](#) významně publikuje jak na téma obrana a bezpečnost, tak i zahraniční politiky.

[Chaillot papers](#) online publikace Evropského institutu bezpečnostních studií obsahuje pětisvazkový soubor European defence: core documents.

[Challenge Europe](#), online časopis vydávaný European Policy Centre, přináší pravidelně články na téma zahraniční a bezpečnostní politika významných autorů, jako např. Chris Patten nebo Javier Solana.

[COPRI working papers](#) vydávané dánským institutem Copenhagen Peace Research Institute (dnes součást Danish Institute for International Studies). Jsou archivovány jako součást Columbia University's Cionet.

[ESDP newsletter](#) (první číslo vyšlo v prosinci 2005) je dostupný online na stránkách Rady.

European Foreign Policy Bulletin 1993 – [ISSN 1029-1075] (původní název *European political cooperation documentation bulletin* [ISSN 0259-2290] obsahuje všechny zahraničně politické deklarace institucí EU od roku 1985. Byl vydáván Evropským univerzitním institutem ve Florencii a byl volně dostupný. Tato služba však byla přerušena.

Zvláštní výbor Sněmovny lordů *The House of Lords European Union Select Committee* pravidelně informuje o nejnovějším vývoji v evropské obranné a bezpečnostní politice a vydal několik cenných [zpráv](#).

Studie Generálního ředitelství pro výzkum Evropského parlamentu a novější práce tematických oddělení poskytují cenný výzkumný materiál o všech aspektech politiky EU. Jsou dostupné online v [archivu](#).

[Partners and neighbours: CFSP for a wider Europe. Judy Bat ... \[et al\]](#). (Chaillot papers, 64) Paris: European Institute for Security Studies, 2003.

[Davignon Report](#) (Report of the Ministers of foreign affairs of the Member States on the problems of political unification. Bulletin of the European Communities, no. 11, 1970, p. 9-14).

Duke, Simon. *The elusive quest for European security: from EDC to CFSP*. Basingstoke: Macmillan in association with St. Antony's College, Oxford, 2000. [ISBN 9780333777985].

Hayes, Ben. *Arming Big Brother: the EU's security research programme*
Amsterdam/London: Transnational Institute (TNI) and Statewatch, 2006.

Oakes, Mark. *The Common European Security and Defence Policy (CESDP): a progress report* (House of Commons Library research paper 00/84), 31.10.2000.

Research for a secure Europe: report of the Group of Personalities in the field of security research Luxembourg: Office of Official Publications of the European Communities 2004 [ISBN 9289466111].

EVROPSKÉ SMLOUVY A DOHODY

SMLOUVY

Evropská unie je organizace ojedinělého typu, neboť v sobě směšuje některé znaky národního státu se znaky mezinárodní organizace. Jejím základem jsou tři Evropská společenství, která vznikla na základě smluv v průběhu 50. let.

Od roku 1951 následovaly sice další smlouvy, ale právo Evropských společenství vychází v jediného dynamického textu, který se mění vkládáním dodatků každé nové smlouvy. Proto by se mělo vždy odkazovat na příslušnou část původní smlouvy, což se děje odkazem na konsolidovanou verzi Římské smlouvy, neb, po Maastrichtu, na konsolidovanou verzi Smlouvy o Evropské unii, která platí v příslušné době.

Evropské společenství uhlí a oceli (ESUO) bylo založeno Smlouvou o ESUO v Paříži v roce 1951, která vstoupila v platnost 23. července 1952 a platila do 23. července 2002.

Evropské společenství pro atomovou energii (EURATOM) a **Evropské hospodářské společenství (EHS)** byly založeny Smlouvou o Evropském hospodářském společenství a Smlouvou o EURATOM. Obě smlouvy byly podepsány v Římě 25. března 1957 a vstoupily v platnost 1. ledna 1958. Tyto smlouvy jsou společně nazývány „Římskými smlouvami“, i když tento název náleží pouze Smlouvě o EHS.

Slučovací smlouva podepsaná v Bruselu 8. dubna 1965, která vstoupila v platnost 1. července 1967, sloučila exekutivu všech tří společenství.

Jednotný evropský akt podepsaný v Lucemburku a v Haagu, který vstoupil v platnost 1. července 1987, stanovil pravidla pro fungování jednotného trhu.

Smlouva o Evropské unii (SEU), tzv. Maastrichtská smlouva, byla podepsána v Maastrichtu 7. února 1992 a vstoupila v platnost 1. listopadu 1993. Přejmenovala Evropské hospodářské společenství na Evropské společenství (ES). Tato smlouva zavedla koncepci Evropské unie založené na třech pilířích, z nichž první pilíř tvoří existující Evropské společenství, druhý pilíř „společná zahraniční a bezpečnostní politika“ a třetí pilíř „policejní a justiční spolupráce v trestních věcech“. V rámci druhého a třetího pilíře rozhoduje pouze Rada.

Amsterodamská smlouva byla podepsána 2. října 1997 a vstoupila v platnost 1. května 1999. Jejím cílem bylo posílit bezpečnostní politiku EU, zlepšit volný pohyb mezi členskými státy a reformovat evropské instituce v přípravě na největší rozšíření EU.

Ačkoliv Amsterodamská smlouva zahrnovala ustanovení týkající se respektu k lidským právům ze strany evropských institucí, Evropská rada v Kolíně nad Rýnem v červnu 1999 považovala za nutné formulovat zvláštní ustanovení o základních právech zahrnuté do evropského práva. **Charta základních práv Evropské unie** (Úř. věst., C 364, 18. 12. 2000) nenabyla však dosud právní moci.

Smlouva z Nice, podepsaná 26. února 2001, která vstoupila v platnost 1. února 2003, zavedla podrobnější změny do složení a pravomocí institucí EU a zároveň zlepšila jejich vzájemnou spolupráci.

V roce 2003 Evropský Konvent vypracoval text pro návrh Smlouvy zakládající Ústavu pro Evropu. **Smlouva zakládající Ústavu pro Evropu**, která obsahovala rovněž text Charty základních práv, byla podepsána 29. října 2004. 15 členských států hodlalo ratifikovat smlouvu parlamentním postupem, 10 členských států se rozhodlo uspořádat národní referendum. V květnu 2005 byla smlouva ratifikována 10 státy, ale negativní referenda ve Francii a Nizozemsku ratifikační proces zastavila.

Situace se opět dostala do pohybu 13. prosince 2007 podpisem **Lisabonské smlouvy** (známé též pod názvem Reformní smlouva). Tato smlouva doplňuje Smlouvu o Evropské unii a Smlouvu zakládající Evropské společenství, kterou přejmenovává na Smlouvu o fungování Evropské unie.

Text Smlouvy vyšel v [Úř. věst. C 306, 17.12.2007](#) a oficiální konsolidovaná verze (*Konsolidované znění Smlouvy o Evropské unii a Smlouvy o fungování Evropské unie*) bylo zveřejněno v [Úř. věst. C 115, 9.5.2008](#).

Lisabonská smlouva upustila od vytvoření Ústavy pro Evropu, ale zachovala všechny hlavní změny navrhované Ústavní smlouvou, které by měly zlepšit efektivitu institucí EU a tvorbu jejich politik.

Ačkoliv smlouvy představují primární právo, nebyly původně jejich texty až do Maastrichtské smlouvy zveřejňovány v Úředním věstníku s odůvodněním, že se jedná spíše o dokumenty mezivládní než institucionální. Všechny následné texty byly publikovány v Úředním věstníku řadě C. Soubor všech hlavních smluv vyšel ve dvoudílné publikaci. [Selected instruments taken from the Treaties. Book 1](#). Luxembourg : Office for Official Publications 1999. 2 sv. ISBN – 92-824-1240-7; ISBN 92-824-1180-X.

Texty všech smluv, včetně návrhu Smlouvy o Ústavě pro Evropu jsou dostupné v rubrice [Objevte EU - EU v kostce](#) na serveru EUROPA.

Texty smluv od roku 1988 jsou dostupné též z legislativního portálu EUR-Lex (viz Část 2 – kapitola Databáze, webové stránky a portály Evropské unie).

MEZIVLÁDNÍ KONFERENCE

Smlouvy, které představují primární právo a ústavní základ Evropské unie, jsou výsledkem mezivládních konferencí za účasti zástupců parlamentů, ministrů a hlav států a vlád ze všech členských států.

První z nich byla Mezivládní konference v letech 1950-1951 za účasti Francie, Německa, Itálie a států Beneluxu pod vedením Jeana Monneta. Jednání se týkalo Schumanova plánu jak organizovat výrobu uhlí a oceli v rámci francouzsko-německých vztahů. Výsledkem jednání bylo vytvoření Evropského společenství uhlí a oceli.

Druhá konference se konala v Messině na Sicílii v roce 1955 mezi ministry zahraničí šesti členských států ESUO pod vedením Paula-Henriho Spaaka. Jednání byli přítomni též

pozorovatelé dalších států včetně Spojeného království. Spaakova zpráva (*Rapport des chefs de délegation aux Ministres des Affaires étrangères: Comité intergouvernemental créé par la Conférence de Messine*. Brussels: The Secrétariat, 1956) navrhla vytvořit společný trh pro zboží a služby a unii pro oblast jaderné energie. Výsledkem byly Římské smlouvy z roku 1957, které vytvořily Evropské společenství pro atomovou energii a Evropské hospodářské společenství.

Jednotný evropský akt z roku 1987 byl předmětem rozsáhlých debat zejména v průběhu jeho ratifikace. Čtyřdílný soubor všech úředních dokumentů, které vznikly v členských státech vydala Knihovna Evropského soudního dvora s cílem pomoci výzkumným pracovníkům při studiu historických základů tohoto procesu.

Ratification of the Single European Act: preparatory studies. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities, 1993. ISBN 9282902285 (set)

Maastrichtská smlouva vyvolala ještě více diskusí. Patnácti svazkový soubor obsahující úřední reakce ze všech členských států vyšly jako *Ratification of the Treaty on European Union : preparatory studies. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities, 1996. ISBN 9282902294 (set)*

Další mezivládní konference v roce 1996 jako první využila služby online, neboť byla zahájena krátce poté, co byl uveden do provozu server EUROPA. Retrospektivní databáze všech důležitých příspěvků, včetně návrhu smlouvy předložené v rámci irského předsednictví („*The European Union today and tomorrow*“) je dostupná online na webových stránkách Consilium Rady EU v rubrice [o Lisabonské smlouvě](#), společně s dokumenty mezivládních konferencí 2000, 2004 a 2007.

Zasedání Evropské rady v Kolíně nad Rýnem v červnu 1999 vyzvalo k vypracování Charty základních práv vyplývajících z rozhodnutí Evropského soudního dvora, evropské legislativy a dalších ustanovení. Byl vytvořen ad hoc orgán pod názvem Konvent pro přípravu příslušného textu [Charty](#). V Konventu pracovali zástupci vlád, parlamentů členských států spolu se zástupci institucí EU a přizvanými experty.

Evropský parlament vypracoval k Chartě podrobný komentář s odkazy na příslušné národní a mezinárodní právo, zejména na [Evropskou úmluvu o lidských právech](#).

V roce 2000 vyzvala Evropská rada v Nice ke svolání nové mezivládní konference za účelem dalších změn ve smlouvě pro přípravu na největší rozšíření Evropské unie o státy dřívějšího východního bloku a o Maltu a Kypr. Dokumenty týkající se Smlouvy z Nice a Mezivládní konference 2000 jsou také archivovány [online](#).

S blížícím se rozšířením bylo jasné, že instituce a postupy EU potřebují další reformu k zajištění hladkého fungování. Evropská rada v Laeken vyzvala ke svolání další mezivládní konference, ale porušila tradici a místo toho vytvořila druhý Evropský Konvent pod vedením bývalého francouzského prezidenta Valéry Giscard d'Estaing, aby identifikoval klíčové otázky, které bude třeba řešit. V Konventu pracovali zástupci vlád a parlamentů všech členských států i kandidátských zemí. Konvent zasedal od března 2002 do června 2003 a rozhodl předložit svá doporučení ve formě Návrhu ústavní smlouvy v červnu 2003. Všechny příspěvky do diskuse spolu s konečným textem návrhu jsou [archivovány](#).

Ačkoliv se jedná o první úřední text Ústavy pro Evropu, existují též dřívější pokusy o kodifikaci textu smluv, a to skupinou akademických pracovníků Evropského univerzitního institutu ve Florencii.

Viz

A unified and simplified model of the European Communities treaties and the Treaty of European Union in just one treaty (rapporteur: Armin von Bogdandy; coordinator: Claus-Dieter Ehlermann). Luxembourg, European Parliament, DG for Research, 1996. (Working papers. Legal affairs series, W-9) a další materiály na webové stránce Evropského univerzitního institutu pod názvem [Reorganizace evropských smluv](#).

European Constitutional Law Network (ECLN)

je akademickým fórem pro otázky konstitucionalizace Evropy. Jeho webová stránka umožňuje přístup k plným textům národních ústav (v národním jazyce a někde též v anglické verzi), a přístup k vybraným rozhodnutím národních soudů týkajícím se evropského ústavního práva. Databáze zároveň obsahuje texty dalších návrhů evropských ústav a příspěvky za řady konferencí od roku 2001.

PŘÍSTUPOVÉ SMLOUVY

Evropské hospodářské společenství vytvořené Římskou smlouvou mělo 6 členů: Belgie, Francii, Itálii, Lucembursko a Nizozemsko. Před každým dalším rozšířením muselo dojít k projednání a podpisu přístupové smlouvy.

V roce 1973 se staly členy Dánsko, Irsko a Spojené království (Úř. věst. L 73, 27.3.1972, Úř. věst. L 2, 1.1.1973); v roce 1979 Řecko (Úř. věst. L 291, 19.11.1979); v roce 1985 Španělsko a Portugalsko (Úř. věst. L 302, 15.11.1985) v roce 1995 Finsko, Rakousko a Švédsko (Úř. věst. L 1, 1.1.1995).

Pátým rozšíření v roce 2004 přibyly do Evropské unie Česká republika, Estonsko, Kypr, Lotyšsko, Litva, Maďarsko, Malta, Polsko, Slovinsko a Slovensko (Úř. věst. L 236, 23.9.2003). V roce 2007 pak Bulharsko a Rumunsko (Úř. věst. L 157, 21.6.2005).

Kandidáty pro další rozšíření jsou Chorvatsko, Bývalá jugoslávská republika Makedonie (FYROM) a Turecko a pět potenciálních kandidátů (Albánie, Bosna a Hercegovina, Kosovo, Montenegro a Srbsko)

VZTAHY S OSTATNÍMI ZEMĚMI

Rozvojová spolupráce

Pro africké, karibské a tichomořské státy (AKT), které původně patřily k území členských států, platí zvláštní vztahy. Podmínky zahrnující rozvojovou pomoc a zvláštní obchodní smlouvy jsou uvedeny ve Smlouvě Hlava XX (čl. 177-181) a v řadě úmluv.

První úmluva, která byla podepsána v Yaoundé v Kamerúnu v roce 1963 (*Yaoundé I Convention between EAMA (Associated African and Malgache Countries) and EEC 1963*) a

kteřá byla první smlouvou o obchodu a pomoci mezi EHS a bývalými 18 francouzskými a belgickými koloniemi, byla nově uzavřena v roce 1969 (*Yaoundé II Convention between EAMA and EEC 1969*).

Přistoupení Spojeného království k EHS přivedlo mezi africké, karibské a tichomořské země většinu členů Britského společenství národů, a proto byla v roce 1975 podepsána nová úmluva v Lomé, hlavním městě Republiky Togo s 71 státy (kromě Jižní Afriky, pro kterou platila zvláštní dohoda) (*Lomé Covention 1975*).

Nejnovejší dohoda byla podepsána v Cotonou, Benin, 92 signatáři v roce 2000 (*Partnership Agreement between the members of the African, Carribean and Pacific Group of States (ACP) of the one part, and the European Community and its Member States, of the other part, signed in Cotonou on 23 June 2000* (Úř. věst. L 317, 15.12.2000).

Tato dohoda stanoví, že bude každých pět let revidována. Revidovaný text vyšel v Úř. věst. L 209, 11.6.2005.

Dodržování dohody sleduje řada různých kontrolních skupin spadajících do pravomoci [Sekretariátu ACP](#) (Secretariat of the African, Carribean and Pacific Group of States) v Bruselu.

Asociační dohody

Asociační dohody jsou základem pro hospodářské a politické vztahy mezi Evropským společenstvím a jednotlivými státy, které často znamenají první krok k plnému členství. Patří k nim smlouvy uzavřené s Kyprem, Maltou a Tureckem v 60. a na počátku 70. let.

Evropské dohody nebo též předvstupní dohody byly uzavřeny s deseti státy střední a východní Evropy v letech 1991 – 1996.

Dohody o spolupráci byly uzavírány v 70. letech mezi Evropským společenstvím a většinou států středozevní oblasti. Tyto dohody jsou nyní nahrazovány asociačními dohodami (*Euro-středomořské dohody o přidružení (Euro-Mediterranean Association Agreements)*), které byly zatím uzavřeny s Alžírskem, Egyptem, Izraelem, Jordánskem, Libanem, Marokem, Palestinskou samosprávou a Sýrií.

Dohody o partnerství a spolupráci platí pro deset států bývalého Sovětského svazu.

Dohody o stabilizaci a přidružení byly dojednány se zeměmi západního Balkánu po skončení války v bývalé Jugoslávii. Jsou nahrazovány Evropským partnerstvím s Albánií, Bosnou a Hercegovinou, Chorvatskem, Bývalou jugoslávskou republikou Makedonií (FYROM), Republikou Montenegro a Srbskem jako předběžný stupeň budoucích jednání o členství.

VZTAHY S MEZINÁRODNÍMI ORGANIZACEMI

Rada Evropy

Rada Evropy byla založena v roce 1949 a v současné době má 47 členů. Představuje politickou organizaci zabývající se především kulturou, vzděláváním, parlamentní demokracií a zejména lidskými právy. Je to mateřská organizace Evropského soudu pro lidská práva., který řeší případy související s Evropskou úmluvou o lidských právech. Ačkoliv jsou všechny členské státy Evropské unie signatáři této úmluvy, Evropská unie jím není, neboť nemá právní subjektivitu, což je problémem diskutovaným po mnoho let. V roce 1994 byl Evropský soudní dvůr požádán, aby rozhodl, zda se Evropské společenství může signatářem stát. Soud rozhodl, že Smlouva tuto možnost nepřipouští.

(Opinion of the Court of 28 March 1996. Accession by Community to the European Convention for Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms. Opinion 2/94)..
European Court Reports 1996 p I-1759).

Lisabonskou smlouvou by Evropská unie právní subjektivitu získala, což by jí umožnilo Úmluvu podepsat.

Ačkoliv neexistuje přímá vazba mezi Radou Evropy a Evropskou unií, všechny členské státy EU jsou též členy Rady Evropy a obě organizace plně spolupracují na nejrůznějších úrovních. Jak vlajka tak i hymna Evropské unie mají svůj původ v Radě Evropy. Rada Evropy produkuje smlouvy a úmluvy, které jsou podepisovány a ratifikovány členskými státy, ale nikoliv Evropskou unií. Úplný seznam všech těchto smluv, který vyšel v řadě European Treaty series (ETS), přejmenované v roce 1994 na *Council of Europe Treaty series (CETS)* je dostupný online spolu s texty a podrobnostmi o ratifikaci.

Evropské sdružení volného obchodu (ESVO)

ESVO vzniklo v roce 1960 na podporu volného obchodu mezi zúčastněnými státy. Z původních sedmi zakládajících států zůstávají v současné době jeho členy pouze Island, Norsko a Švýcarsko. Dalších pět (Dánsko, Irsko, Portugalsko, Rakousko a Spojené království) se staly členy Evropské unie. Sekretariát ESVO sídlí v Ženevě vydává pravidelné výroční zprávy a měsíčník *EFTA (European Free Trade Association) Bulletin*.

Evropský hospodářský prostor (EHP)

Dohodu, kterou byl vytvořen Evropský hospodářský prostor uzavřelo 12 států Evropské unie se sedmi státy Evropského sdružení volného obchodu (ESVO) v květnu 1992. Tři z těchto sedmi států vstoupily do Evropské unie, Švýcarsko se rozhodlo neúčastnit se. Evropský hospodářský prostor tak rozšiřuje vnitřní trh o Norsko, Island a Lichtenštejnsko bez plných výhod a odpovědností vyplývajících z členství v Evropské unii. Dohoda vstoupila v platnost 1. ledna 1994. Její aktualizovaný text a příslušné protokoly jsou dostupné na webové stránce Sekretariátu ESVO.

ESVO vydává řadu [EEA Factsheets](#) .

Kontrolní úřad ESVO (EFTA Surveillance Authority)

se sídlem v Bruselu je zodpovědný za dodržování pravidel v členských státech ESVO stanovených dohodou. Výroční zprávy a další publikace zpřístupňuje na své webové stránce.

Většina dokumentů tohoto úřadu a dalšího orgánu – *Společného výboru (Joint Committee)* je zveřejňována v Úředním věstníku, řadě L, který rovněž uvádí u veškerou legislativu týkající se též EHP, označenou „Text s významem pro EHP“.

Úkolem [Soudního dvora ESVO](#) je interpretace Dohody o Evropském hospodářském prostoru v rámci systému ESVO. Druhé vydání (2006) publikace Prezidenta Soudního dvora ESVO Carla Baudenbachera pod názvem [The EFTA Court: legal framework and case law](#) je dostupné na výše uvedené webové stránce.

I když Švýcarsko není součástí EHP rozhoduje o implementaci práva EU ve Švýcarsku Společný výbor EU-Švýcarsko. Jeho rozhodnutí jsou publikována v Úředním věstníku, řadě L a plné texty všech dvoustranných dohod jsou dostupné ve čtyřech jazycích (angličtině, francouzštině, němčině a italštině) na webové stránce [Švýcarské integrační kanceláře \(Swiss Integration Office\)](#) .

Referendum konané ve Švýcarsku 5. června 2005 ukázalo, že většina švýcarských občanů je pro přijetí Schengenské dohody a Dublinské úmluvy i pro účast ve výzkumných a kulturních programech EU. V těchto otázkách byl již zaznamenán značný pokrok. [Zpráva za rok 2006](#) Švýcarské federální rady konstatuje, že zájmy Švýcarska mohou být nejlépe zajištěny na bilaterální bázi.

Světová obchodní organizace (World Trade Organization - WTO)

Světová obchodní organizace byla založena v roce 1995 v Ženevě s cílem zabývat se pravidly mezinárodního obchodu. Je nástupcem Všeobecné dohody o obchodu a clech (General Agreement on Trades and Tariffs – GATT) . Všechny členské státy Evropské unie jsou členy WTO, ale svá stanoviska koordinují v Bruselu a v Ženevě. Evropská komise vystupuje jménem Evropské unie téměř na všech zasedáních. Obchodní politiku Evropské unie realizuje zvláštní výbor v souladu s Článkem 133 Smlouvy o ES, o mezinárodní politice rozhodují kola jednání, z nichž poslední bylo zahájeno ve městě Doha v Qataru. Současný generální ředitel WTO Pascal Lamy byl v minulosti v Evropské komisi komisařem pro obchod.

Obchodní spory mezi členy řeší zvláštní orgán *Řešení obchodních sporů WTO (WTO Dispute Settlement)*. Databáze jeho rozhodnutí je dostupná z webové stránky WTO volbou „Trade topics“. **KDE HLEDAT DOHODY** Evropská Komise, Generální ředitelství pro vnější vztahy vydává anotovaný soupis dohod se třetími zeměmi uspořádaný abecedně podle jednotlivých zemí pod názvem *Annotated summary of agreements linking the Community with non-member countries*. Poslední vydání je z roku 2001. Webový portál [Evropská unie ve světě \(The European Union in the World\)](#) je nejjednodušší a nejúplnější zdroj, ze kterého je možno vyhledávat podle zemí (Where – kde) nebo podle tématu (What), nebo podle druhu pomoci (How). Ve většině případů vede tato volba k plným textům (ve čtyřech jazycích - němčině, angličtině, francouzštině a španělštině). Kancelář dohod Rady EU zpracovává,

podobně jako Evropská komise, databázi dohod uzavřených se třetími zeměmi (dostupná z webové stránky Rady volbou „Politiky“. Obě databáze jsou součástí legislativního portálu [EUR-Lex v sekci mezinárodních dohod](#). Významným zdrojem je též několiksvazková *Encyclopedia of European Union law : constitutional texts*. Ed. Neville March Hunnings. London: Sweet & Maxwell, 1996- [ISBN 0421534400] obsahující informace o všech smlouvách a dohodách uzavřených Evropskou unií.